

Open your mind. LUT.
Lappeenranta University of Technology

Lappeenrannan teknillinen yliopisto

School of Business and Management

Talousjohtaminen

Pienten osuuskuntien taloudellinen suoriutuminen

Financial Performance of the Small Co-operatives

21.3.2016

Anna Iranto

TIIVISTELMÄ

Tekijä:	Anna Iranto
Tutkielman nimi:	Pienten osuuskuntien taloudellinen suoriutuminen
Akateeminen yksikkö:	LUT School of Business and Management
Koulutusohjelma:	Talousjohtaminen
Ohjaaja:	Satu Pätäri

Tämän kandidaatintutkielman tarkoituksena on tutkia suomalaisia pienosuuskuntia niiden taloudellisen suoriutumisen näkökulmasta. Taloudellista suoriutumista tutkitaan tunnuslukujen avulla osuuskuntien tilinpäätöksissä olevien lukujen perusteella. Lisäksi tutkitaan, onko taloudellisessa suoriutumisessa eroavaisuuksia alueen, toimialan tai osuuskunnan koon välillä. Tutkimuksen aineisto on peräisin suomalaisten osuuskuntien tilinpäätöksistä, jotka ovat saatavilla Patentti- ja rekisterihallituksen Virre-tietokannasta.

Aineistoa analysoidaan SAS Enterprise Guide -ohjelman avulla käyttäen apuna jakauma-analyysiä, yhteenvetotilastoja, Kruskal-Wallis testia sekä Spearmanin korrelaatioanalyysiä. Jakauma-analyyseillä ja yhteenvetotilastoilla muodostetaan aineistosta kokonaiskuva ja analysoidaan suomalaisten pienosuuskuntien tunnuslukuja. Kruskal-Wallis testillä analysoidaan taloudellisen suoriutumisen eroa alueellisesti ja toimialakohtaisesti ja Spearmanin korrelaatiokertoimella mitataan korrelaatiota liikevaihdon ja tunnuslukujen välillä.

Tulosten perusteella osuuskuntien taloudellinen suoriutuminen ei ole sidoksissa toimialaan eikä alueeseen. Koon ja quick ration välillä löytyi negatiivinen korrelaatio. Suomalaisten pienosuuskuntien maksuvalmius on hyvällä tasolla. Myös vakavaraisuus on kohtalainen. Kannattavuuden tunnusluvut jäivät osuuskunnilla hyvin alhaisiksi ja osin jopa negatiivisiksi. Koska osuuskuntien toiminnan tarkoitus ei ole maksimoida voittoa, voidaan kannattavuuden tunnuslukuja pitää hyvällä tasolla, kunhan ne ovat positiivisia.

ABSTRACT

Author: Anna Iranto
Name of the thesis: Financial Performance of the Small Co-operatives
Academic Faculty: LUT School of Business and Management
Degree Program: Financial Leadership
Mentor: Satu Pätäri

The purpose of this Bachelor's thesis is to examine the financial performance of the small Finnish co-operatives. Financial performance is examined through financial ratios that were counted from the financial statements of the examined cooperatives. Also the differences in financial performance between regions, industries and sizes is examined. The data of this thesis is collected from the financial statements of the co-operatives, which are available in Finnish Patent and Registration Office's Virre-database.

The data will be analyzed with SAS Enterprise Guide -program using distribution analysis, summary statistics, Kruskal-Wallis test and Spearman's correlation analysis. An overview about the data and the financial ratios will be analyzed with distribution analysis and summary statistics. The differences between regions and industries in financial performance is analyzed with Kruskal-Wallis test and the correlation between the revenue and the financial statistics with Spearman's correlation analysis.

According to the results, the financial performance of the small Finnish co-operatives are not linked to industry nor the region of the co-operative. The correlation analysis found negative correlation between size and quick ratio. The liquidity of the Finnish co-operatives is at good level. Also the financial solidity is moderate. The profitability rates were very low and partly even negative. But because the main purpose of the co-operatives is not to maximize the profit, the profitability rates are satisfying as long as they are positive.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
1.1	Aiheen taustaa	1
1.2	Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelmat.....	3
1.3	Tutkimuksen rajaukset.....	4
1.4	Aineisto ja tutkimusmenetelmä	4
1.5	Työn rakenne	5
2	OSUUSKUNTIEN SUORIUTUMINEN AIEMMISSA TUTKIMUKSISSA.....	7
2.1	Osuuskuntien erityispiirteet	7
2.2	Osuuskuntien kehitys	9
2.3	Osuuskuntien suoriutuminen eri osa-alueilla	10
2.4	Osuuskuntien suoriutuminen alueellisesti.....	12
2.5	Osuuskuntien suoriutuminen toimialoittain	13
3	SUOMALAISTEN PIENOSUUSKUNTIEN TALOUDELLINEN SUORIUTUMINEN	16
3.1	Tutkimusaineisto.....	16
3.2	Tutkimusprosessi.....	20
3.3	Tutkimusaineiston kuvailu	20
3.4	Alueiden väliset eroavaisuudet taloudellisessa suoriutumisessa.....	24
3.5	Toimialojen väliset eroavaisuudet taloudellisessa suoriutumisessa	27
3.6	Osuuskunnan koon vaikutus taloudelliseen suoriutumiseen	32
3.7	Tutkimustulokset koottuna.....	34
4	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	37
4.1	Vastaukset tutkimuskysymyksiin	37
4.2	Tulosten pohdintaa	38

4.3 Tutkimuksen rajoitukset ja jatkotutkimusideat	40
LÄHDELUETTELO	41

LIITELUETTELO

Liite 1. Laskentakaavat tunnusluvuille.

Liite 2. Alueluokkiin jako.

Liite 3. Toimialaluokkien selitykset.

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Yritysmuodot Suomessa 31.12.2015.

Kuvio 2. Aineistoon valikoituneiden osuuskuntien valintaprosessi.

Kuvio 3. Aineistoon hyväksytyjen ja hylättyjen jakauma.

Kuvio 4. Aineiston jakautuminen alueittain.

Kuvio 5. Aineiston jakautuminen toimialoittain.

Kuvio 6. Liikevaihdon jakauma.

Kuvio 7. Liikevaihdon jakautuminen alueittain.

Kuvio 8. Liikevaihdon jakauma toimialoittain.

Kuvio 9. Liikevoittoprosentin jakautuminen liikevaihdon suhteen.

Kuvio 10. Omavaraisuusasteen jakauma liikevaihdon suhteen.

Kuvio 11. Suhteellisen velkaantuneisuuden jakauma liikevaihdon suhteen.

Kuvio 12. Tutkimuksen eteneminen.

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Aineiston kuvailua.

Taulukko 2. Tunnuslukujen kuvailua.

Taulukko 3. Alueiden ja tunnuslukujen välisten erojen p-arvot.

Taulukko 4. ROE:n alueelliset erot.

Taulukko 5. Quick ration alueelliset erot.

Taulukko 6. Suhteellisen velkaantuneisuuden alueelliset erot.

Taulukko 7. Toimialojen ja tunnuslukujen välisten erojen p-arvot.

Taulukko 8. ROE:n toimialakohtaiset erot.

Taulukko 9. Quick ration toimialakohtaiset erot.

Taulukko 10. Omavaraisuusasteen toimialakohtaiset erot.

Taulukko 11. Liikevaihdon ja tunnuslukujen välinen korrelaatio.

LYHENNELUETTELO

OKL = Osuuskuntalaki

ROE = Return on Equity eli oman pääoman tuotto prosentti

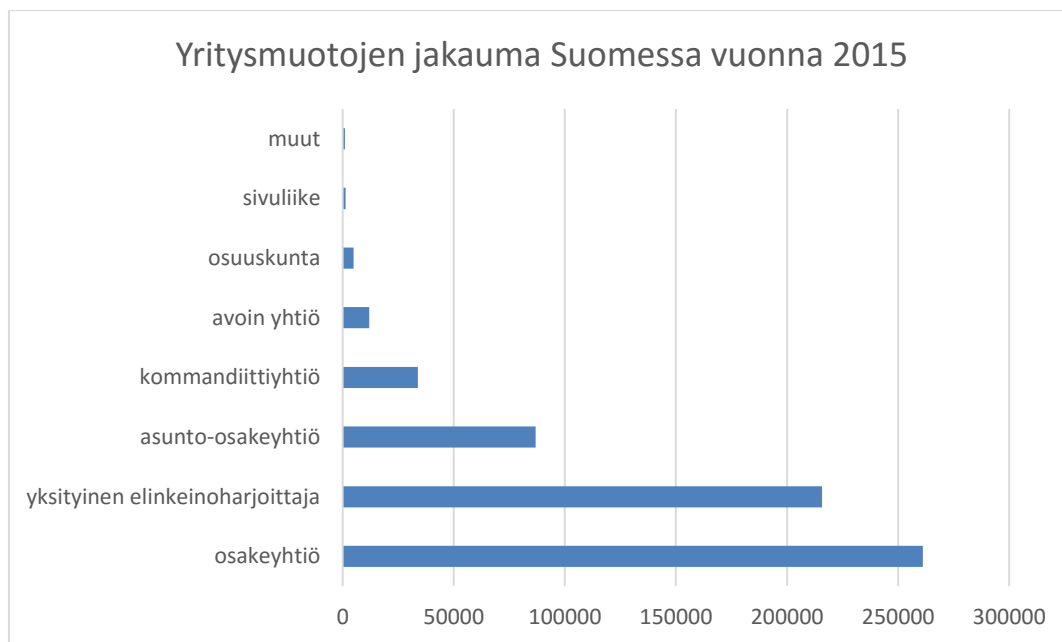
ROA = Return on Assets eli koko pääoman tuotto prosentti

1 JOHDANTO

1.1 Aiheen taustaa

Tutkielman aiheena on pienten osuuskuntien taloudellinen suoriutuminen ja kyseessä on kvantitatiivinen tutkimus, joka sisältää myös kuvailevaa analyysia. Pellervo-Seura tekee kartoitusta pienten osuuskuntien taloudellisesta asemasta ja tutkimus on osa tätä kartoitusta. Aikaisemmin tutkimatonta aineistoa luo selkeän tutkimusaukon. Suurempia osuuskuntia on tutkittu paljon, erityisesti pankki- ja maataloussektorilla. Pienistä osuuskunnista sen sijaan tutkimusta on tehty vähän. Myös osuuskuntien taloudellista suoriutumista, esimerkiksi tunnusluvuilla mitattuna, on tutkittu todella vähän, mikä osittain johtuu osuuskuntien toiminnan luonteesta. (Jussila, Kalmi & Troberg 2008, 17)

Jussila et al. (2008) ovat tehneet selvityksen osuustoimintatutkimuksesta Suomessa ja maailmalla, johon he ovat koonneet kattavasti osuuskuntatutkimuksia mahdollisimman monista aihe-alueista. Jussilan et al. (2008, 24) mukaan osuustoiminnan liiketaloudellisia tutkimuksia on tehty viime vuosina erityisesti Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa, mutta myös Vaasan yliopistossa ja Aalto yliopiston kauppakorkeakoulussa. Suorituskykyä on tutkittu selkeästi eniten maatalousosuuskunnissa, muun muassa seuraavat tutkijat ovat tutkineet maataloussektorin suoriutumista: Amini & Ramezani (2008), Azzam (1991) sekä Garnevskaja, Liu ja Shadbolt (2011). Myös osuuspankkeja on tutkittu laajasti (esimerkiksi Schiniotakis 2012).

Kuvio 1. Yritysmuodot Suomessa 31.12.2015. (mukaillen Patentti- ja Rekisterihallitus 2015)

Osuuskunnat eivät muihin yritysmuotoihin verrattuna ole Suomessa kovinkaan suosittuja, kuten kuvio 1 näemme. Kuvio on laadittu Patentti- ja Rekisterihallituksen tietojen mukaan niistä yrityksistä, jotka olivat kaupparekisterissä 31.12.2015 (Patentti- ja Rekisterihallitus 2015). Yritysmuotona osuuskunnan suosio on kuitenkin ollut kasvavassa trendissä (Heiko, Čihák 2007, 3), mikä tekee aiheesta hyvin ajankohtaisen. Tietyillä toimialoilla, kuten maataloudessa ja pankkisektorilla, on osuuskunta yritysmuotona hyvin suosittu, vaikka yritysten määrä ei ylläkään osakeyhtiöiden tasolle (Hansmann 1999, 387). Heikon ja Čihákin tutkimuksen mukaan osuuspankkien osuus pankkisektorilla on kasvanut yhdeksästä prosentista jopa 14 prosenttiin 1990-luvulta 2000-luvulle (Heiko, Čihák 2007, 3) ja maataloustuotteista yli 50 prosenttia tuotetaan osuuskunnissa Euroopan Unionissa (Guzmán & Arcas 2008, 108). Italiassa osuuskunnat työllistivät jopa 5,8 % työntekijöistä vuonna 2001, kun vuonna 1951 osuus oli 1,2 % (Borzaga, Depedri & Bodini 2010, 1-4). Malesiassa osuuskuntien määrä on kasvanut huomasti viimeisen vuosikymmenen aikana ja on nykyään tärkeä osa Malesian taloutta – vuonna 2009 osuuskuntia oli Malesiassa jopa 7215 kappaletta, kun vastaava kappalemäärä vuonna 1922 oli 11 (Noordin, Rajaratnam, Said, Hanif & Juhan 2012, 159).

Guzmánin ja Arcasin (2008, 121-122) mukaan taloudellisen suoriutumisen mittaaminen tunnusluvulla on hyödyllistä, vaikkakin sitä on tehty osuuskuntien osalta melko vähän. Chenin, Chenin ja Pengin (2008, 537) mukaan osuuskunnan tehokkuuteen vaikuttaa muukin, kun taloudelliset tunnusluvut. Tutkimuksessa keskitytään kuitenkin vain tunnuslukuihin aineiston luonteen vuoksi. Tällaisessa taloudellisessa arvioinnissa otetaan siis huomioon vain tulot, menot ja pääoma (Chen et al. 2008, 537).

1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelmat

Tutkimukseen valikoitui seuraava päätutkimusongelma:

”Miten pienet suomalaiset osuuskunnat ovat suoriutuneet taloudellisesti vuonna 2014?”

Päätutkimusongelmaan saadaan vastaus käyttäen seuraavia apututkimusongelmia:

”Missä määrin taloudellinen suoriutuminen osuuskunnissa poikkeaa alueellisesti?”

”Missä määrin toimiala vaikuttaa osuuskunnan taloudelliseen suoriutumiseen?”

”Missä määrin osuuskunnan koko vaikuttaa sen taloudelliseen suorituskyykyyn?”

Tutkimusongelmiin saadaan vastaukset analysoimalla osuuskuntien tunnuslukuja. Tutkimuksen tavoitteena on vastata näihin tutkimuskysymyksiin ja sen perusteella todeta suomalaisten osuuskuntien taloudellisen suoriutumisen tila ja mahdolliset eroavaisuudet

toimialan, alueen tai koon mukaan. Tuloksista hyötyvät Pellervo-Seuran lisäksi esimerkiksi suomalaiset osuuskunnat, sekä osuuskunnan perustamista suunnittelevat.

1.3 Tutkimuksen rajaukset

Tutkimuksen empiirisessä osiossa keskitytään ainoastaan suomalaisiin pieniin osuuskuntiin. Vesiosuuskunnat jätettiin aineistosta kokonaan pois, sillä niiden toiminnan luonne on huomattavan erilainen, joten niitä ei voi verrata sinällään muihin osuuskuntiin. Vesiosuuskunnissa tulot saadaan liittymismaksuilla sekä säännöllisillä vesimaksuilla, joten niiden liiketoiminta ei ole markkinaehtoista. Aineiston luonteen vuoksi tutkittavaksi otettiin 158 osuuskunnan satunnaisotanta, joka tutkimuksessa katsotaan vastaavan suomalaisia pienosuuskuntia. Kuten kappaleessa 1.1 mainittiin, tutkimuksessa keskitytään vain taloudellisiin tunnuslukuihin.

Teoriaosiossa annetaan kattava kertomus osuuskuntia käsittelevistä aiemmista tutkimuksista. Tutkimuksesta rajattiin muiden yritysmuotojen tutkimukset pois. Teoriaosio keskittyy osuuskuntien luonteen ja kehityksen kuvaukseen, sekä niiden suoriutumiseen eri tavoilla yleisesti, alueellisesti sekä toimialakohtaisesti. Teoriassa ei keskitytä suomalaisiin eikä pieniin osuuskuntiin, vaan kaikista osuuskunnista tehdyt tutkimukset huomioidaan. Myös muut suorituskykyä mittaavat tutkimukset, kuin taloudellista suorituskykyä mittaavat huomioidaan tässä tutkimuksessa, jotta kappaleesta tulee tarpeeksi kattava.

1.4 Aineisto ja tutkimusmenetelmä

Aineistona tutkimuksessa on otos kaikkien suomalaisten osuuskuntien tilinpäätöksistä, jotka löytyvät Patentti- ja Rekisterihallituksen (PRH) tietokannasta Virrestä. Lisäksi aineisto sisältää osuuskuntien nimet, y-tunnukset, toimialat sanallisesti ja kotipaikkakunnat. Tilinpäätöksistä poimittiin seuraavat erät: liikevaihto, liikevoitto, tilikauden voitto, oma pääoma, vieras pääoma, lyhytaikainen vieras pääoma, taseen

loppusumma, rahat ja pankkisaamiset sekä lyhytaikaiset saamiset. Kyseisistä eristä laskettiin tutkimuksessa liikevoittoprosentti, quick ratio, omavaraisuusaste, oman pääoman tuottoprosentti eli ROE (eng. Return on Equity), koko pääoman tuottoprosentti eli ROA (eng. Return on Assets) sekä suhteellinen velkaantuneisuus. Laskentakaavat on nähtävissä liitteessä 1. Kotipaikkakunnat jaoteltiin ryhmiin, jotka on lueteltu liitteessä 2. Myös toimialat jaoteltiin ryhmiin, joiden selitykset löytyvät liitteestä 3.

Alkuperäinen aineisto oli melko hajanainen: vaikka osuuskunta on kaupparekisterissä, ei sen tilinpäätös välttämättä löydy Virre-tietokannasta. Kaupparekisterissä vaikuttaa myös olevan usea toimintansa jo lopettanut osuuskunta, sillä viimeisimmässä tilinpäätöksessä liikevaihto on ollut nolla euroa, tai viimeisin tilinpäätös on vanhempi kuin vuodelta 2014. Lopullinen aineisto saatiin tavalla, joka on kuvattu kappaleen 3.1 alussa. Myös lopullinen aineisto oli hyvin hajanainen, mistä lisää kappaleessa 3.3.

1.5 Työn rakenne

Tutkimuksessa on kaksi suurempaa osiota – teoriaosio ja empiirinen osio. Päälujuja tutkimuksessa on neljä. Ensimmäinen pääluju on Johdanto, jossa käsitellään aiheen valinnan taustaa, tutkimuksen tavoitteita ja tutkimuskysymykset, tutkimuksen rajoituksia, aineistoa ja sen tutkimusmenetelmiä sekä työn rakennetta. Toinen pääluju kattaa teorian kokonaisuudessaan, joka on jaettu viiteen alalukuun: osuuskuntien erityispiirteisiin, osuuskuntien kehitykseen, sekä osuuskuntien suoriutumiseen ylipäätään, toimialakohtaisesti sekä alueellisesti.

Kolmas pääluju kattaa empiirisen tutkimuksen ja se on jakaantunut alalukuihin. Kolmannen pääluvun alalukuihin kuuluvat tutkimusaineisto, tutkimusprosessi, tutkimusaineiston kuvailu, alueiden väliset eroavaisuudet, toimialojen väliset eroavaisuudet, liikevaihdon suuruuden vaikutukset suoriutumiseen sekä tutkimustulokset. Neljännessä pääluvussa, eli yhteenvedossa ja johtopäätöksissä kootaan tutkimuksen

oleelliset tulokset ja analysoidaan niiden merkitystä. Johtopäätöksissä käydään myös läpi mahdollisia uusia tutkimusaiheita, jotka kaipaavat jatkotutkimusta.

2 OSUUSKUNTIEN SUORIUTUMINEN AIEMMISSÄ TUTKIMUKSISSA

2.1 Osuuskuntien erityispiirteet

Osuuskunnan olemassaolon yleinen tarkoitus on maksimoida jäsenten taloudellista hyvinvointia esimerkiksi tuottamalla palveluja jäsenilleen (Anderson 1987, 2). Palveluita voidaan tuottaa myös esimerkiksi tytäryhtiöissä ja tarjota niitä sitä kautta jäsenille (OKL 421/2013 1:5). Muissa kuin osuuskunnissa yhtiön tarkoitus on tuottaa taloudellista lisäarvoa omistajilleen maksimoimalla voittoa, jolloin tärkeintä on saada mahdollisimman paljon tuottoja mahdollisimman pienin kustannuksin (Anderson 1987, 2). Becchetti ja Pisanikin (2015, 110) toteavat osuuskuntien ja voittoa maksivoivien yritysten suurimmaksi eroavaisuudeksi eri tärkeysjärjestyksen tavoitteita kohtaan. Osuuskunnat eroavat sijoittajien omistamista yhtiöistä jäsenillään ja heidän aktiivisella osallistumisellaan, mikä voi osuuskunnille olla suuri kilpailuetu (McKillop 2005, 303). Becchettin ja Pisanin (2015, 107) mukaan osuuskunnille on tilaa kovassakin kilpailutilanteessa, sillä osuuskunnat tyydyttävät kuluttajien tarpeita eri tavalla – tarjoamalla julkisia tuotteita ja palveluja delegeimatta niitä valtiolle.

Osuuskuntien tulee omien kulujen ja tuottojen lisäksi myös huolehtia jäsenistään ja jäsenyhtiöistään (Anderson 1987, 2). Osuuskuntien kokonaiskustannukset tulisivat olla pienemmät kuin niistä saatava kokonaishyöty osuuskunnalle, sen jäsenille sekä jäsenyhtiöille – osuuskuntien päätöksenteossa on siis otettava huomioon kokonaisvaltaisemmin useampi tekijä. Bernardi (2007, 24-25) tuli tutkimuksessaan tulokseen, että osuuskuntien toimintaa ei tulisi kehittää liikaa, sillä niiden etuna ja erilaisuutena on nimenomaan palvelut, jotka auttavat jäseniään. Kuitenkin maltillista kasvua hän pitää hyvänä, jopa toivottuna.

Osuuskunta yhtiömuotona on jäsenistä erillinen oikeushenkilö, jonka velvoitteista jäsenet eivät vastaa henkilökohtaisesti (OKL 421/2013 1:2). Yhtiömuoto sopii sellaiseen toimintaan, jossa päätarkoitus ei ole yrityksen tai omistuksen arvon nostaminen (Pöyhönen 2013, 48). Osuuskunta on suosituin yritysmuoto tärkeillä tuotannon aloilla,

kuten maataloudessa, mutta se on myös hyvin suosittu esimerkiksi sähköntuotannossa ja -jakelussa sekä pankki- ja vakuutustoiminnassa (Hansmann 1999, 387). Euroopan Unionissa osuuskunnat tuottavat yli 50 prosenttia maataloustuotteista (Guzmán & Arcas 2008, 108).

Osuuskunnan jäsenyys on henkilökohtainen, eikä sitä voida siirtää, mutta osakkeita voi kuitenkin myydä ja hankkia normaalisti (OKL 421/2013 1:4). Kaikilla osuuskunnan jäsenillä on samat oikeudet, ellei säännöissä ole tästä erikseen mainittu toisin. Myös osakkeet ovat yhdenvertaisia, ellei säännöissä toisin mainita (OKL 421/2013 1:7). Osuuskuntien omistus pohja on riippuvainen sen tarkoituksesta, mutta yleensä omistus on jäsenillä – kuluttajaosuuskunnat ovat nimensä mukaisesti kuluttajien omistamia ja tuottajaosuuskuntien jäsenet ovat tuottajia, joiden tuotteita osuuskunta myy edelleen esimerkiksi vähittäiskaupoille (Hansmann 1999, 388).

Spearin (2000, 521-522) mukaan etuja ovat osuuskuntien tehokas reagoiminen markkinoilla tapahtuviin häiriöihin ja valtion kriiseihin sekä luottamus kuluttajan ja tuottajan välillä siitä, että informaatio jaetaan kaikkien kesken. Etuna osuuskunnilla on myös se, että osuuskunnat toimivat yhteistyössä yhteisön kanssa, eli niillä on yhteisön tuki kehittää kapasiteettiaan.

Hakelius (1999, 499) kokoaa tutkimuksessaan osuuskuntia kohtaavat haasteet. Päätöksentekoprosessin tulisi olla nopeampi ja samalla avoimempi. Lisäksi hän toteaa, että osuuskunnat voisivat olla enemmän orientoituneita markkinoiden kilpailuun. Myös maiden rajoja ylittävää liiketoimintaa tulisi harjoittaa myös osuuskunnissa enemmän. Hakeliuksen mukaan rajat ylittävä toiminta lisäisi omistajien hyötyä.

Osuuskuntien jäsenet odottavat osuuskunnilta kasvua, korkeaa kilpailukykyä sekä kykyä parantaa suorituskykyä, mikä on saavutettavissa markkinaosuuden kasvulla, kapasiteetin ja teknologian parantumisella tai jäsenille tarjottavan hyödyn määrää nostamalla (Benos,

Kalogeras, Verhees, Sergaki & Pennings 2015, 132). Jäsenet toivovat siis osuuskunnilta hyvää taloudellista suoriutumista, vaikka tarkoitus ei olekaan tuottaa suoranaista voittoa.

2.2 Osuuskuntien kehitys

Osuuspankkien markkinaosuus pankkisektorilla on ollut kasvavassa trendissä – Heikon ja Čihákin tutkimuksessa käytettyjen maiden osuuspankkien osuus 1990-luvun puolivälissä oli keskimäärin 9 % ja kasvoi jopa 14 prosenttiin vuonna 2004. Suomessa pankkisektorilla osuuspankkien osuus on noin 40 %, kun Ranskassa vastaava osuus on jopa 60 % (Heiko, Čihák 2007, 3).

Italiassa osuuskuntien määrä on kasvanut todella nopeasti jo pitkän aikaa. Vuonna 1951 osuuskuntia oli 10 782 kappaletta, mutta vuonna 2001 niitä oli jo 53 393 kappaletta, joka tarkoittaa 1,2 % kaikista yrityksistä. Vuonna 2001 osuuskunnat työllistivät 935 239 henkilöä, 5,8 % työntekijöistä kokonaisuudessaan, eli keskimäärin enemmän kuin muut yritysmuodot keskimäärin. Syinä osuuskuntien suosion kasvulle olivat modernin yrityskulttuurin kypsyminen, osuustoiminnallisten ryhmien järjestäytyminen sekä sosiaalisten osuuskuntien, eli terveys-, koulutus- ja sosiaalipalvelujen kasvanut suosio. (Borzaga et al. 2010, 1-4)

Malesian osuuskuntaliike (eng. Malaysian co-operative movement) edesauttoi osuuskuntien kasvanutta suorituskykyä. Tutkimuksen aikana osuuskuntien määrä, jäsenien määrä, osakepääoma, varat ja liikevaihto kasvoivat monissa osuuskunnissa. Näistä osuuskunnista kuitenkin vain 19,6 % saavuttivat korkeimman tuottavuusasteen, mikä tarkoittaa että suurin osa osuuskunnista ei toimi niiden tuottavimmalla tasolla eivätkä osuuskuntien voimavarat siten ole tehokkaassa käytössä. (Othman, Mansor & Kari 2014, 601)

2.3 Osuuskuntien suoriutuminen

Jones ja Kalmi ovat tutkineet osuuskuntien jäsenmäärän vaikutusta sen suorituskykyyn. Artikkelissaan Jones ja Kalmi (2015, 302) toteavat, että vaikka aikaisemmin on todettu tutkimuksilla negatiivinen korrelaatio jäsenmäärän ja suoriutumisen välillä, ovat he sitä mieltä, että jäsenyys tuo lojaalisuutta osuuskuntaa kohtaan ja psykologinen omistajuus vaikuttaa suorituskykyyn positiivisesti. Myös Mäkinen ja Jones (2015, 416) ovat sitä mieltä, että jäsenten omistamalla yhtiöllä on huomattavasti paremmat edellytykset tehokkuuteen, kun sijoittajien omistamilla. Jäsenmäärän tärkeydestä huolimatta Ruben ja Heras (2012, 465) ovat sitä mieltä, että osuuskuntien tulisi saavuttaa tasapaino jäsenien toiveiden ja yrittäjyyden vaatimusten välille.

Aminin ja Ramezanin (2008, 81) mukaan osuuskunnan menestykseen vaikuttaa tehokkaimmin jäsenten tietämys osuuskunnan periaatteista ja jäsenten sitoutuminen näihin periaatteisiin. Fulton (1999, 18) toteaa tutkimuksessaan, että jäsenten sitouttaminen osuuskuntaan on kriittistä, sillä se on osuuskuntien tapa erottua muista yritysmuodoista. Hän väittää, että mitä paremmin osuuskunta onnistuu erottautumaan sijoittajien omistamista yrityksistä, sitä kilpailukykyisempi osuuskunta on. Fulton (1999, 434) toteaa myös, että osuuskunnan ainoa mahdollisuus menestyä on kehittää ja hoitaa jäsenten sitoutumista osuuskuntaan.

Azzam ja Turner (1991, 18) tutkivat johdon ja taloudellisen tuloksen suhdetta. He totesivat, että johto ja hallitus puuttuvat liian paljon lyhyen aikavälin osa-alueisiin, kun pitkän aikavälin tunnuslukujen tarkastelulla voitaisiin vaikuttaa jäsenten pitkäaikaiseen hyvinvointiin. Azzam ja Turner totesivat lyhyeen aikaväliin keskittymisen olleen suurin uhka osuuskunnille 1990-luvulla. Myös Basterretxea ja Martínez (2015, 369) ovat tutkineet johdon voimavarojen ja liiketaloudellisen menestyksen suhdetta. Tutkimuksessa todettiin tehokkaiden johdon voimavarojen ja innovaatioiden johtavan tehokasta suorituskykyä, mikä johtaa myyntien kasvuun ja kasvaneeseen tehokkuuteen.

Sekä Aminin ja Ramezanin (2008, 86), että Garnevskan, Liun ja Shadboltin (2011, 75-76) tutkimuksien mukaan osuuskunnan menestys on vahvasti riippuvaista johdon osaamisesta, joten johdon kouluttamiseen tulisi panostaa. Garnevska et al. painottavat myös jäsenien ja johdon välisiä suhteita ja kanssakäymistä, joita voi vahvistaa esimerkiksi jäsenten osallistuminen osuuskunnan kokouksiin. Koch-Rogge, Westermann ja Wilbert (2013, 400) ovat sitä mieltä, että osuuskunnat työntekijät suoriutuvat paremmin, mikäli tavoitteet on asetettu saavutettavalle tasolle, eivätkä ole mahdottomia. Koch-Rogge et al. ovat myös sitä mieltä, että suoriutumista mitattaessa tulisi kiinnittää huomiota myös kontrolloimattomiin tekijöihin.

Birchall ja Simmons (2004, 487) ovat tutkineet osuuskuntien jäsenten osallistumista toimintaan. He totesivat korkean osallistumisasteen olevan etu osuuskunnille, mutta jäsenten osallistamisen olevan vaikeaa. Myös Fulton ja Adamowicz (1993, 39) pitävät jäsenten sitoutumista ja kannatusta osuuskuntien selviytymiskeinona. Jotta toimintaa voitaisiin parantaa jäsenille mieluisammaksi, olisi tähän paras tapa järjestää säännöllisiä tapaamisia jäsenten ja työntekijöiden välillä (Birchall & Simmons 2004, 487-488). Jäsenten osallistuminen osuuskunnan toimintaan johtaa siis jäsenille mieluisampaan toimintaan, mikä tutkimuksen mukaan johtaa hyvään taloudelliseen suoriutumiseen.

Marwa ja Aziakpono (2014, 870-879) tutkivat osuuskuntien taloudellista suoriutumista rahoituksen osalta ROA:n, eli kokonaispääoman tuottoprosentin avulla. Heidän tuloksissaan tutkitut osuuskunnat saivat tyydyttäviä tuloksia kun niitä verrattiin kansainvälisiin standardeihin. Keskimäärin osuuskuntien ROA oli 7 prosenttia, mikä on viitteellisten ohjearvojen perusteella tyydyttävällä tasolla (Balance Consulting 2016a). Ruben ja Heras (2012, 465-469) tutkivat niin ikään osuuskuntien taloudellista suoriutumista, mutta heillä suorituskyvyn mittarina toimii sosiaalinen pääoma (eng. social capital), mikä koostuu sisäisestä ja ulkoisesta verkostosta, luottamuksesta ja vastavuoroisuudesta. Osuuskuntien tulisi pysyä mahdollisimman läheisissä väleissä jäseniinsä ja samaan aikaan sovittaa rakenne ja strategia yhteen saadakseen aikaan parannusta taloudellisessa suoriutumisessa (Filippi 2014, 599). Myös Jones ja Kalmi

(2008, 22) ovat todenneet tutkimuksessaan, että maailman suurimpien osuuskuntien keskuudessa yhdistävänä asiana on luottamus yhteisön sisällä.

Tutkimuksista löytyi myös tuloksia osuuskunnan koon vaikutuksesta sen suorituskykyyn. Goddard ja Wilson (2005, 400-401) toteavat tutkimuksessaan, että suuret luotto-osuuskunnat kasvoivat nopeammin kuin pienet. Toisaalta taas nuoret osuuskunnat kasvoivat vanhoja nopeammin, koska nuoret osuuskunnat on perustettu lainalla, kun vanhojen osuuskuntien periaatteina on ollut säästäminen. Myös Hind (1997, 1077) huomasi tutkimuksessaan osuuskunnan iän ja koon välillä positiivista korrelaatiota. Suorituskykyyn voi siis epäsuorasti vaikuttaa myös osuuskunnan ikä.

Kozlowski (2014, 184) on todennut tutkimuksessaan, että jos työntekijä on myös samalla kyseisen osuuskunnan jäsen tai osakas, niin tämä vaikuttaa positiivisesti työntekijöiden suoritukseen ja sitä kautta osuuskunnan taloudelliseen suoriutumiseen positiivisesti. Positiivisen vaikutuksen vahvuus on kuitenkin vaihdellut huomasti, mikä johtuu siitä, että työnkuvat ovat tutkimuksessa vaihdelleet paljon. Hän toteaa tutkimuksessaan myös, että vaikutuksen vahvuus voi johtua myös esimerkiksi omistususuuden määrästä. Hän huomioi tutkimuksessaan myös sen, että osuuskuntien suoriutumiseen vaikuttaa ympäristö ja toimiala.

2.4 Osuuskuntien suoriutuminen alueellisesti

Becchettin ja Pisanin (2015, 126) tutkimuksen mukaan sosiaalisten osuuskuntien (eng. social cooperative) suoriutuminen on riippuvainen alueesta, millä osuuskunta toimii. Empiirisen tutkimuksen perusteella he toteavat osuuskunnan suoriutumisen olevan parempaa silloin, kun se toimii suotuisammalla taloudellisella alueella, jossa bruttokansantuote asukasta kohden on korkeampi. Sosiaaliset osuuskunnat kattavat terveys- ja koulutussektorit (Becchetti & Pisani 2015, 110). Myös Höhler ja Kûhl (2014, 592) ovat löytäneet tutkimuksessaan alueitten välisiä eroavaisuuksia suorituskyvyssä.

Basterretxea ja Martínez (2012, 372) toteavat tutkimuksessaan alueella olevan merkitystä osuuskunnan suorituskykyyn. Paremmin suoriutuvat sellaiset osuuskunnat, jotka sijaitsevat alueella, missä on saman toimialan muitakin osuuskuntia keskittyneenä, sillä silloin osuuskuntien on helpompaa kehittää ja ylläpitää osuuskuntakulttuuria ja arvoja. Toisaalta, jos osuuskunta on paikkakunnalla, missä saman toimialan osuuskuntia ei ole paljoa, voi siellä olla myös helpompi pärjätä. Esimerkiksi Ranskassa selkeästi suurimmat toimialat osuuskuntien keskuudessa ovat maatalous ja pankkisektori, mikä on johtanut kovaan kilpailutilanteeseen, mikä taas voi johtaa suoriutumisen heikkenemiseen.

Rubenin ja Herasin (2012, 477-478) tutkimustulokset paljastavat alueella olevan suuri merkitys osuuskunnan suoriutumiseen. Suoriutumiskykyä mitattiin sosiaalisen pääoman avulla viidestä osuuskunnasta, jotka jaettiin kahteen ryhmään niiden maantieteellisen sijainnin mukaan. Osuuskunnat, jotka toimivat lähellä pääteitä, suoriutuivat huomattavasti heikommin, kuin ne osuuskunnat, jotka toimivat huomattavasti kauempana pääteistä. Lähellä pääteitä toimivien osuuskuntien etuna ovat kuitenkin alhaisemmat ulkoiset transaktiokustannukset, sillä lähellä pääteitä toimivilla osuuskunnilla on helpompaa päästä käsiksi markkinoihin ja informaatioon.

2.5 Osuuskuntien suoriutuminen toimialoittain

Heikon ja Čihákin (2007, 18) tutkimuksen tuloksena osuuspankit ovat vakaampia kuin muut pankit, mikä on yllättävä tulos aluksi, mutta on selitettävissä niiden alhaisen volatilititeetin vuoksi. Alhainen volatilititeetti on seurausta siitä, että osuuspankit normaaleilla tilikausilla jakavat jäsenilleen voittoa, mutta huonompina aikoina käyttävät voitot saadakseen tuloksen takaisin ylijäämäiseksi. Myös Schiniotakis (2012, 196-197) löysi tutkimuksessaan selkeitä eroja pankkisektorilla osuuspankkien ja kaupallisten pankkien välillä. Kaupalliset pankit kärsivät selkeästi enemmän talouskriiseistä, esimerkiksi vuoden 2009 lamasta, kuin osuuspankit, mikä tukee Heikon ja Čihákin väitettä osuuskuntien vakaudesta.

Guzmán ja Arcas (2008, 122) ovat tutkineet maataloustuottajaosuuskuntien taloudellisia tunnuslukuja. Osuuskunnat saivat tutkimuksessa hyviä tuloksia mitattaessa liikevaihdon tasoa kulutettuihin resursseihin. He tulivat tutkimuksessaan myös siihen tulokseen, että tekninen tehokkuus on hyvin pitkälti linjassa laskennallisten tunnuslukujen kanssa. Myös Ruben ja Heras (2012, 477) ovat tutkineet maataloustuottajaosuuskuntien suoriutumista. Heidän tutkimuksen mukaan maataloutta harjoittavien osuuskuntien tuottavuus sosiaalisella pääomalla mitattuna on parantunut.

Höhler ja Kûhl (2014, 580-592) ovat myös löytäneet tutkimuksessaan toimialojen välisiä eroavaisuuksia suorituskyvyssä. Heidän mukaansa Euroopassa toimineet tuottajaosuuskunnat ovat kasvaneet, vaikka haasteet alalla ovatkin kasvaneet muun muassa koneellistumisen vuoksi. Singin, Coellin ja Flemingin (2001, 474) tutkimus tukee edellisiä tuloksia: heidän tutkimuksessaan osuuskunnat suoriutuivat yhtä hyvin kuin yksityisetkin yritykset ja ovat hyvin kilpailukykyisiä. Näistä poiketen Aminin ja Ramezanin (2008, 86) tutkimuksen mukaan kanankasvatusosuuskunnat Iranissa eivät päässeet menestyksekkäästi tavoitteisiinsa.

Noordin et al. (2012, 167-168) tutkivat osuuskuntien nettotuloksen kasvua toimialoittain. Heidän tutkimuksensa mukaan vuodesta 2006 vuoteen 2008 kaikkien toimialojen osuuskunnat kasvattivat nettotulostaan. Eniten kasvua sai aikaan kuljetusala (eng. transportation), jopa 95 %. Myös maatalouden sektorilla kasvu oli vaikuttava 89 % ja kuluttajaosuuskunnissa (eng. consumer cooperative) kasvu ylsi 58 prosenttiin. Muut toimialat kasvattivat nettotulostaan 12-29 %.

Noordin et al. (2012, 167-168) tutkivat myös tehokkuutta toimialojen välillä sekä ROA:lla eli koko pääoman tuotto prosentilla että ROE:lla, eli oman pääoman tuotto prosentilla. Viitteellisten ohjearvojen mukaan kokonaispääoman tuotto on hyvä yli 10 prosentissa (Balance Consulting 2016a). Yli 10 prosenttiin ylsivät kaikki tutkimuksessa käsitellyt toimialat, joista suurimmalla osalla koko pääoman tuotto oli jopa yli 20 %. Oman pääoman

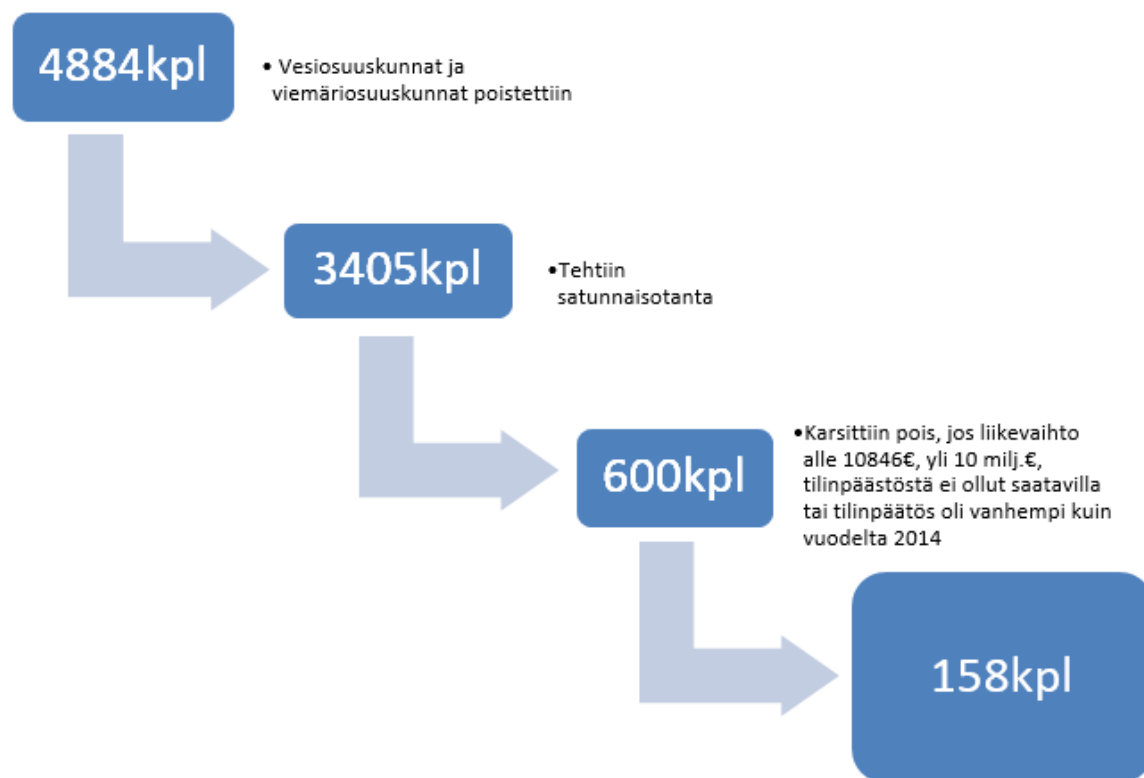
tuottoprosentti on viitteellisten ohjearvojen mukaan hyvä, kun se on yli 20 % (Balance Consulting 2016b). Tähän ylsivät muut, kuin luotto-osuuskunnat (eng. credit cooperatives). Todella korkean tuloksen 40,16 % sai maataloussektori.

Basterretxean ja Martínezin (2012, 359) tutkimuksen mukaan saman toimialan osuuskunnat saivat erilaisia tuloksia suorituskykyyn liittyen. Toimialalla ei myöskään Becchettin ja Pisanin (2015, 132) mukaan ollut vaikutusta tuloksiin suorituskyvyn osalta.

3 SUOMALAISTEN PIENOSUUSKUNTIEN TALOUDELLINEN SUORIUTUMINEN

3.1 Tutkimusaineisto

Alun perin aineistossa oli 4884 osuuskuntaa, jotka olivat rekisteröityneinä kaupparekisterissä 26.1.2016. Aineistosta päädyttiin rajaamaan vesi-, jäte- ja viemäröintiosuuskunnat pois niiden luonteen vuoksi. Edellä mainitut toimialat eivät toimi markkinalähtöisesti, joten niiden ottaminen mukaan vertailuun olisi vääristänyt tulosta. Aineistoon jäi karsinnan jälkeen 3405 osuuskuntaa. Osuuskuntien tilinpäätökset löytyivät Patentti- ja Rekisterihallituksen Virre-tietokannasta PDF-muodossa, joten lopullinen tutkittava aineisto oli koottava manuaalisesti Virre-tietokannasta Exceliin. Excelistä aineisto siirrettiin SAS Enterprice Guide 6.1 –ohjelmaan, millä tutkimukseen liittyvät testit tehtiin. Virre-tietokanta on Patentti- ja Rekisterihallituksen ylläpitämä tietokanta, josta on saatavilla kaupparekisteri-, säätiörekisteri- ja yrityskiinnitystietoja, joita on mahdollista ostaa omaan käyttöön. (Patentti- ja Rekisterihallitus 2014)

Kuvio 2. Aineistoon valikoituneiden osuuskuntien valintaprosessi.

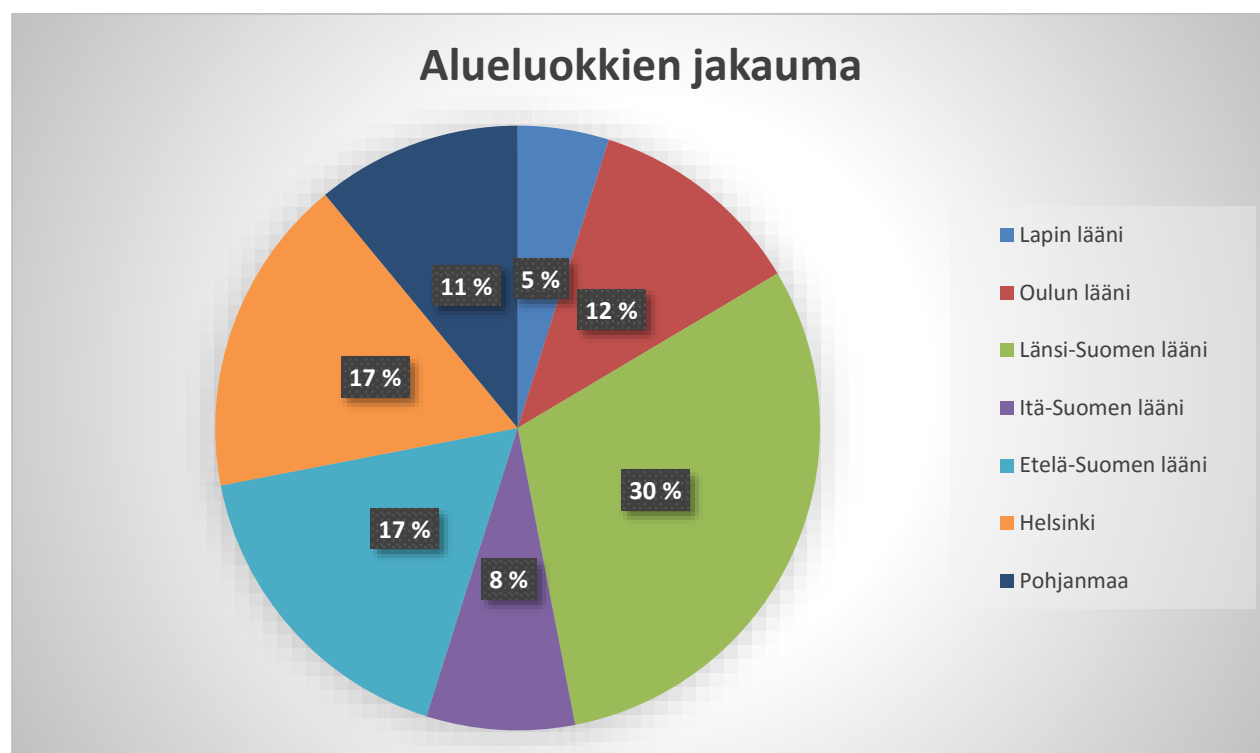
Tutkimusta jouduttiin rajaamaan aineiston suuren koon vuoksi pienempään otantaan. Jäljelle jääneestä 3405 osuuskunnasta tehtiin 600 osuuskunnan satunnaisotanta. Tutkimukseen ei valittu osuuskuntia, joiden tilinpäätöksiä ei ollut saatavilla, viimeisin tilinpäätös on julkaistu aikaisemmin kun vuonna 2014 tai liikevaihto oli alle 10846€ tai yli 10 miljoonaa euroa. Kyseinen vähimmäisvaatimus liikevaihdolle on asetettu sen perusteella, että Tilastokeskus rekisteröi Yritysrekisteriin vain, jos liikevaihto on yli 10 846 euroa, tai jos tase on yli 170 000 euroa. Tällaisia osuuskuntia oli vuonna 2015 Suomessa 2461 kappaletta. Enimmäismääränä liikevaihdolle on asetettu 10 miljoonan raja, sillä se on Tilastokeskuksen (2016) määritelmä pienelle yritykselle. Tutkimukseen valikoitui loppujen lopuksi 158 osuuskuntaa, kuten kuviosta 2 voidaan tulkita.

Kuvio 3. Aineistoon hyväksytyjen ja hylättyjen jakauma.

600 osuuskunnan satunnaisotoksesta tutkimukseen valikoitui 19 prosenttia, eli hylkäämisprosentti oli 81. Kuten kuviosta 3 voimme tulkita, suurin osa hylkäämisistä johtui

tilinpäätöksen puuttumisesta. Myös jopa 21 prosentilla satunnaisotannasta tietokannasta puuttui uusin, vuoden 2014 tilinpäätös. Kokomääritelmän ulkopuolelle jäi 12 % alle 10 846 euron liikevaihdolla ja 2 % yli 10 miljoonan euron liikevaihdolla. Kyseiset 10 miljoonan euron liikevaihdon ylittäneet osuuskunnat sijoituivat pankki- ja maataloussektoreille.

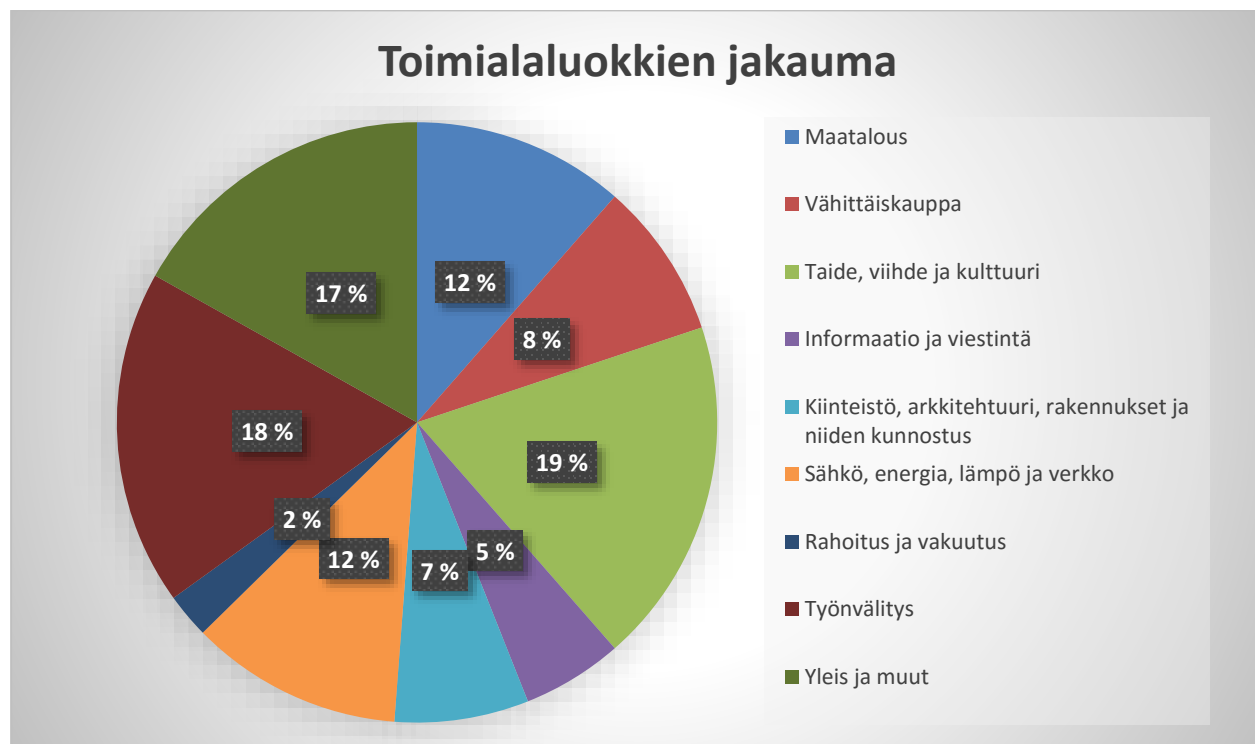

Kuvio 4. Aineiston jakautuminen alueittain.

Aineistossa olevien osuuskuntien toimipaikat jaoteltiin vanhan läänijaon mukaan Lapin lääniin, Oulun lääniin, Länsi-Suomen lääniin, Itä-Suomen lääniin ja Etelä-Suomen lääniin. Ahvenanmaan läänissä ei ollut yhtään osuuskuntaa tässä aineistossa, joten se jätettiin pois. Etelä-Suomen läänistä erotettiin lisäksi Helsinki omaksi alueeksi, sillä Helsingissä toimivia osuuskuntia oli jopa 17 % tutkimuksen osuuskunnista. Länsi-Suomen läänissä oli selkeästi eniten osuuskuntia, joten myös siitä erotettiin Pohjanmaa omaksi alueekseen, jolloin ryhmät tasoittuivat. Kuten kuviosta 4 voidaan havaita, oli Länsi-Suomen lääni edelleen tutkimuksessa suurin ryhmä. Lapin ja Itä-Suomen läänit jäivät muita alueita pienemmiksi, mutta koska ne ovat maantieteellisesti niin isoja alueita, ei niitä kannattanut

yhdistää muihin alueisiin tulosten luotettavuuden takaamiseksi. Kaupunkien sijoittuminen kyseisiin alueluokkiin on nähtävissä liitteessä 2.

Kuvio 5. Aineiston jakautuminen toimialoittain.

Aineistossa toimialat olivat sanallisesti ilmoitettu, joten ne lueteltiin karkeasti yhdeksään toimialaluokkaan. Suurimmaksi ryhmäksi muodostui toimialaluokka, joka sisältää taiteeseen, viihdeeseen ja kulttuuriin liittyvät osuuskunnat. Myös työnvälitysosuuskuntia oli jopa 18 %. Työnvälitysosuuskunnat ovat sellaisia, jotka toiminnallaan edesauttavat jäseniensä työtilannetta ja mahdollisuuksia saada oman alan työtarjouksia. Liitteessä 3 on avattu kuvion 5 toimialaryhmät. Ryhmät ”Vähittäiskauppa” sekä ”Rahoitus ja vakuutus” jäivät melko pieniksi, mikä johtuu siitä, että aineistosta on rajattu keskisuuret ja suuret osuuskunnat pois. Hansmannin (1999, 387) mukaan osuuskunta on hyvin suosittu yritysmuoto niin maataloudessa, kuin sähköntuotannossa ja pankki- ja vakuutustoiminnassakin. Niiden pienet osuudet aineistossa johtuvat niin ikään kokomääritelmästä – keskisuurten ja suurten osuuskuntien aineistossa tilanne olisi varmasti toinen.

3.2 Tutkimusprosessi

Tutkimusprosessi eteni siten, että ensin tutkittiin tilinpäätösten erien ominaisuuksia minimien, maksimien, mediaanien, keskiarvojen, alakvartaalien ja yläkvartaalien avulla käyttäen apuna jakauma-analyysiä (eng. Distribution analysis) ja yhteenveto-tilastoja (eng. Summary statistics). Muuttujista muodostettiin sitten tunnusluvut query builderilla, joiden ominaisuuksia tutkittiin samoilla analyysimenetelmillä, kuin tilinpäätöksen eriäkin.

Tämän jälkeen tutkittiin Kruskal-Wallis testillä (eng. Nonparametric One-Way ANOVA) sitä, onko alueiden tai toimialojen välillä eroa eri tunnuslukujen keskiarvoissa. Kruskal-Wallis testi valittiin tutkimukseen siksi, että muuttujina oli yksi nominaali- ja yksi suhdelukuasteikollinen muuttuja, joka ei ollut normaalijakautunut. Koon vaikutusta osuuskuntien suoriutumiseen taloudellisesti mitattiin Spearmanin korrelaatiokertoimella, sillä tutkittavat muuttujat olivat suhdelukuasteikollisia, eivätkä ne olleet normaalijakautuneita.

3.3 Tutkimusaineiston kuvailu

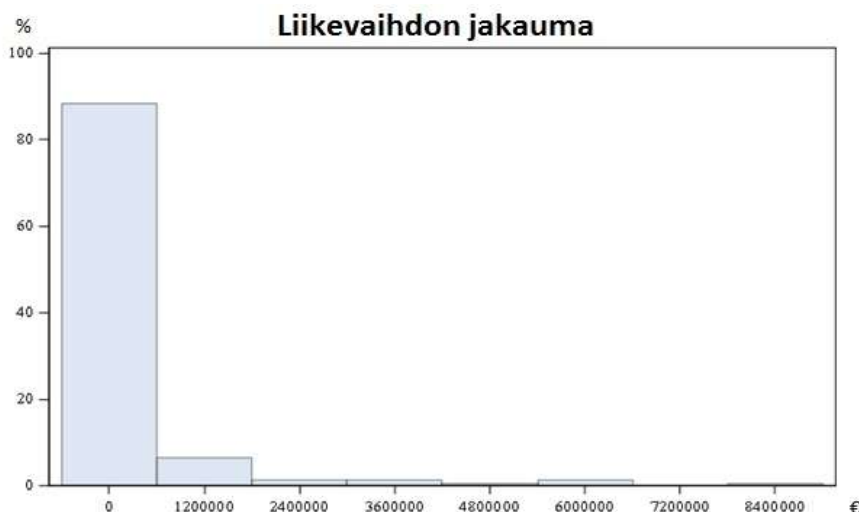
Tutkimusaineistossa oli aluksi liikevaihto, liikevoitto, tilikauden tulos, oma pääoma, vieras pääoma, taseen loppusumma, lyhytaikainen vieras pääoma, lyhytaikaiset saamiset ja pankkisaamiset, joita on kuvattu taulukossa 1. Näistä eristä laskettiin taulukossa 2 esiintyneet muuttujat liikevoittoprosentti, ROE, ROA, quick ratio, suhteellinen velkaantuneisuus ja omavaraisuusaste Query Builderin avulla SAS Enterprise Guidessa. Laskentakaavat on esitetty liitteessä 1. Tässä alaluvussa kuvaillaan sekä tilinpäätöksen eriä, että niistä laskettuja tunnuslukuja.

Taulukko 1. Aineiston kuvailua.

	Keskiarvo	Mediaani	Minimi	Maksimi	Alakvartaali	Yläkvartaali
Liikevaihto	415 638,03	101 262,37	11 820,94	8 556 863,5	36 713,46	228 626
Liikevoitto	5153,02	562,15	-374 031,04	232 577,2	-1543,89	6217,35
Tilikauden tulos	3575,75	456,33	-287 032,02	221 154,08	-1528,17	5316,42
Oma pääoma	207 552,21	10 137,29	-182 057,4	9 313 450,49	3278,01	34 719,71
Vieras pääoma	248 841,2	16 968,43	0	12 110 654,68	5085,07	67 525,76
Taseen loppusumma	465 918,85	35 470,35	1027,82	12 089 602,28	13 681,2	117 285,4
Lyhytaikainen vieras pääoma	100 066,45	15 886,79	0	4 714 971,46	4896,13	52 016,56
Lyhytaikaiset saamiset	81 782,44	8426,15	0	5 441 369,49	2142,08	25 685,29
Rahat ja pankkisaamiset	78 165,61	12 382,64	-6,34	1 668 052,88	5477,93	28 891,81

Taulukossa 1 on kuvattuna muuttujien keskiarvot, mediaanit, minimi, maksimi, alakvartaali ja yläkvartaali. Kaikissa muuttujissa mediaanit ovat keskiarvoa radikaalisti pienemmät, mistä voidaan päätellä, että reilusti yli puolet muuttujien arvoista ovat keskiarvoa pienempiä, eli jakaumat ovat hyvin vinoja.

Kuten taulukosta 1 voidaan tulkita, on hajonta melko laajaa minimien ja maksimien välillä kaikissa muuttujissa. Hieman jopa huolestuttava huomio kohdistuu liikevoittoon ja tilikauden tulokseen - molemmissa minimihavainnot ovat reilusti miinuksella. Myös mediaanit jäävät kovin alhaisiksi, mikä tarkoittaa, ettei noin 50 prosentilla osuuskunnista ole mahdollista kasvaa ylijäämän avulla. Alakvartaali ja yläkvartaali antavat selkeämmän kokonaiskuvan aineistosta – näiden lukujen väli kertoo keskimmäisen 50 prosentin sijainnin, eli toisin sanoen 50 % osuuskunnista saa liikevoitolle jonkin arvon -1528,89 euron ja 6217,35 euron väliltä.

Kuvio 6. Liikevaihdon jakauma.

Kuviossa 6 on kuvattu liikevaihdon jakaamaa. Kuvasta voidaan selkeästi tulkita, että muutaman outlierin takia keskiarvo on noussut huomattavasti korkeammaksi kuin mediaani. Mediaani sijoittuisi kuvassa ensimmäisen ja toisen palkin väliin, kun taas keskiarvo sijoittuu viidennelle palkille. Voidaan siis todeta, että aineistossa suurin osa on pienen yrityksen määritelmän alarajoilla.

Jopa 80 prosentilla aineiston osuuskunnista oli pelkästään lyhytaikaista velkaa, eli vieras pääoma ja lyhytaikainen vieras pääoma ovat täysin samat. Tämä saattaa johtua siitä, etteivät pankit myönnä pienille osuuskunnille pitkäaikaista lainaa helposti.

Taulukko 2. Tunnuslukujen kuvailua.

	Keskiarvo	Mediaani	Minimi	Maksimi	Alakvartaali	Yläkvartaali
Liikevoittoprosentti	1,78 %	0,55 %	-86,05 %	71,87 %	-22,00 %	52,39 %
ROE	-3,95 %	4,17 %	-2648,64 %	1214,95 %	-8,24 %	27,27 %
ROA	-7,21 %	1,22 %	-564,31 %	177,60 %	-4,75 %	10,91 %
Quick ratio	3,46	1,65	0,064	106,28	1,02	2,92
Suhteellinen velkaantuneisuus	157,06 %	16,62 %	0,00 %	14303,74 %	8,86 %	36,41 %
Omavaraisuusaste	36,90 %	47,29 %	-8,88 %	655,08 %	14,30 %	73,42 %

Taulukossa 2 on kuvattu Query Builderillä tehtyjen tunnusluku-muuttujien keskiarvot, mediaanit, minimi, maksimit sekä varianssit. Erittäin suurta hajontaa minimin ja maksimin välillä esiintyy suhteellisessa velkaantuneisuudessa ja ROE:ssa. Kuitenkin taulukkoa tulkitsemalla voidaan havaita suurta vaihtelua kaikissa tunnusluvuissa, vähiten kuitenkin liikevoittoprosentissa.

Liikevoittoprosentin keskiarvo ja mediaani ovat hyvin matalat, mutta kuitenkin positiiviset. Mediaanin ollessa hyvin lähellä nollaa ja alakvartaalin jopa -22,00 %, voidaan päätellä noin puolilla osuuskunnista olevan negatiivinen liikevoittoprosentti. Yläkvartaalin ollessa yli 50 % tasolla, voidaan kuitenkin todeta reilun 25 % osuuskunnista tekevän voittoa jopa puolet liikevaihdon tasosta.

Oman pääoman tuottoprosentti vaikuttaisi olevan hyvällä tasolla yläkvartaalissa, mutta jo mediaanihavainto on hyvin matala. ROE:n maksimi- ja minimihavainnot ovat todella suuret molempiin suuntiin. Minimissä ROE on jopa -2648,64 %, mikä myös vaikuttaa siihen, että keskiarvo painuu negatiiviseksi. Myös koko pääoman tuottoprosentissa yläkvartaali on hyvällä tasolla. Vaihteluväli minimin ja maksimin välillä on huomattavasti oman pääoman tuottoprosenttia pienempi. Tämä johtunee siitä, että muutamalla osuuskunnalla oma pääoma oli negatiivinen edellisten tilikausien tappion tai tilikauden tappion vuoksi. Taseen koko pääoma sen sijaan oli kaikilla osuuskunnilla positiivinen.

Tutkimuksen osuuskuntien maksuvalmius vaikuttaisi olevan hyvällä tasolla. Todella korkea keskiarvo viittaa hieman vääristyneeseen tulokseen, mutta mediaanin, ala- ja yläkvartaalin perusteella ainakin 75 % osuuskunnista on vähintäänkin hyvällä tasolla quick ration suhteen (Yritystutkimus ry 2011, 71). Myös omavaraisuusaste vaikuttaisi olevan hyvällä tasolla. Omavaraisuusasteen mediaani on 47,29 %, mikä tarkoittaa, että yli 50 prosentilla tutkimuksen osuuskunnista on omavaraisuusaste vähintäänkin hyvällä tasolla (Yritystutkimus ry 2011, 66-67). Alakvartaali on kuitenkin vain 14,30 %, eli ainakin 25 prosentilla osuuskunnista omavaraisuusaste on heikko (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 259).

Suhteellisessa velkaantuneisuudessa keskiarvo ja mediaani antavat hyvin erilaiset arvot. Kuten maksimiarvosta voimme havaita, on suurimman suhteellisen velkaantuneisuuden arvo jopa 14303,74 %, mikä on todella korkea. Suhteellisen velkaantuneisuuden yläkvartaali on 36,41 %, eli kolmella neljäsosalla tutkituista osuuskunnista on suhteellinen velkaantuminen alle kyseisen arvon, mikä viestii melko alhaisesta velan määrästä suhteessa liikevaihtoon.

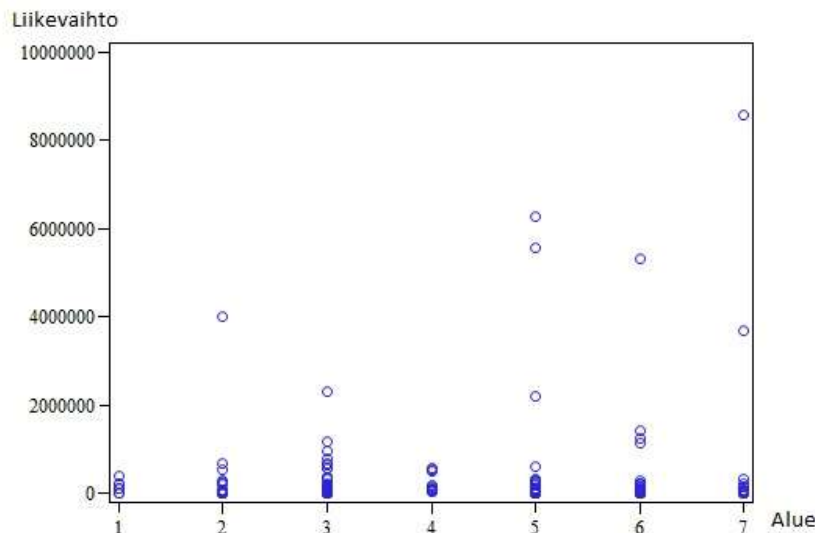
3.4 Alueiden väliset eroavaisuudet taloudellisessa suoriutumisessa

Tässä osiossa kuvataan osuuskuntien maantieteellisen sijainnin vaikutusta taloudelliseen suoriutumiseen, eli käytännössä sitä, ovatko eri alueluokkien tunnuslukujen keskiarvot selkeästi toisistaan poikkeavia. Alueiden välistä eroavaisuutta tutkitaan Kruskal-Wallis testillä, jossa nollahypoteesina on, että ryhmien välillä ei ole eroa. Tutkimuksessa käytettiin viiden prosentin riskitasoa.

Taulukko 3. Alueiden ja tunnuslukujen välisten erojen p-arvot.

Tunnusluku	Kruskal-Wallis p-arvo
Liikevoittoprosentti	0,984
ROE	0,168
ROA	0,876
Quick ratio	0,873
Omavaraisuusaste	0,446
Suhteellinen velkaantuneisuus	0,799

Kaikkien tunnuslukujen osalta nollahypoteesi jää voimaan, kuten taulukosta 3 voidaan tulkita. Tämä tarkoittaa siis sitä, ettei ryhmien välillä ole tilastollisesti merkitsevää eroa suorituskyvyssä. Se, millä alueella osuuskunta toimii, ei siis vaikuta tunnuslukuihin eli taloudelliseen suoriutumiseen. Joitakin eroavaisuuksia alueiden välisissä keskiarvoissa ja minimi- ja maksimiarvoissa voidaan kuitenkin havaita.

Kuvio 7. Liikevaihdon jakautuminen alueittain.

Kuviosta 7 on nähtävissä liikevaihdon jakautuminen alueittain. Suurimmat outlier-havainnot ovat jakautuneet alueiden välille hyvin tasaisesti. Kuvion perusteella ei voida sanoa jollain alueella liikevaihdon olevan osuuskunnissa selkeästi korkeampi, sillä suurimmalla osalla osuuskunnista liikevaihto jää alle 200 000 euroon.

Liikevoittoprosentin p-arvo on kaikkein korkein, jopa 0,984. Tästä voimme siis tulkita, että liikevoittoprosentin hajonta oli erittäin laajaa ryhmien välillä, eli tilastollisesti merkitsevää eroavaisuutta ei löytynyt.

Taulukko 4. ROE:n alueelliset erot.

Alue	ROE:n keskiarvo	ROE:n minimi	ROE:n maksimi
Lapin lääni	2,47 %	-100,52 %	67,59 %
Oulun lääni	11,20 %	-321,44 %	371,67 %
Länsi-Suomen lääni	36,41 %	-163,88 %	1212,95 %
Itä-Suomen lääni	34,36 %	-265,75 %	502,98 %
Etelä-Suomen lääni	-16,51 %	-447,95 %	114,14 %
Helsinki	26,67 %	-689,45 %	661,31 %
Pohjanmaa	-194,71 %	-2648,64 %	27,22 %

Myöskään oman pääoman tuotto prosentissa ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa alueiden välillä. Mutta kuten taulukosta 4 voidaan huomata, Pohjanmaan alueella toimivilla osuuskunnilla voidaan sanoa olevan muita heikompi oman pääoman tuotto prosentti. Tämä voidaan kuitenkin selittää sillä, että Pohjanmaan alueen minimihavainto oman pääoman tuotto prosenttiin suhteen on -2648,5 %, joka vaikuttaa siten keskiarvoon merkittävästi. Myös Etelä-Suomen alueella ROE:n keskiarvo jäi negatiiviseksi, vaikka erot minimin ja maksimin välillä eivät olleet yhtä radikaalit, kuin Pohjanmaalla. Länsi-Suomen läänissä ja Itä-Suomen läänissä vaikuttaisi olleen erittäin hyvät ROE:n keskiarvot, mutta hajonta minimin ja maksimin välillä on hyvin laajaa, joten tulkintaa ei voida pitää kovin luotettavana.

Koko pääoman tuotto prosentissa ei myöskään ollut alueiden välisiä eroja keskiarvoissa tilastollisesti merkitsevällä tasolla, nollahypoteesi jäi siis voimaan. Suuria eroavaisuuksia ryhmien välillä ei myöskään ollut nähtävissä.

Taulukko 5. Quick ration alueelliset erot.

Alue	Quick ration keskiarvo	Quick ration minimi	Quick ration maksimi
Lapin lääni	2,29	0,56	4,83
Oulun lääni	2,95	0,25	8,47
Länsi-Suomen lääni	4,14	0,27	106,28
Itä-Suomen lääni	3,22	0,21	11,50
Etelä-Suomen lääni	4,31	0,06	35,08
Helsinki	1,90	0,10	8,44
Pohjanmaa	3,88	0,20	18,59

Quick ratiassa ei löytynyt tilastollisesti merkitsevää eroavaisuutta alueiden keskiarvojen välillä. Taulukosta 5 voidaan tulkita, että kaikkien alueryhmien quick ratioiden keskiarvot todella hyvät. Lapin läänissä olevista osuuskunnista kaikilla on quick ratio vähintään välttävällä tasolla, kun taas muilla alueilla minimiarvot ovat todella heikkoja. Helsingissä maksuvalmius on taulukon 5 mukaan heikoin, mikä voi johtua siitä, että vaihteluväli minimin ja maksimin välillä on pieni. Helsingin alueen quick ration keskiarvo on silti erinomaisella tasolla.

Taulukko 6. Suhteellisen velkaantuneisuuden alueelliset erot.

Alue	Suhteellisen velkaantumisen keskiarvo	Suhteellisen velkaantumisen minimi	Suhteellisen velkaantumisen maksimi
Lapin lääni	54,38 %	6,83 %	248,10 %
Oulun lääni	51,95 %	4,58 %	399,60 %
Länsi-Suomen lääni	49,95 %	0,35 %	1261,90 %
Itä-Suomen lääni	1235,83 %	0 %	14 303,70 %
Etelä-Suomen lääni	134,14 %	0,87 %	1679,80 %
Helsinki	21,92 %	3,80 %	48,20 %
Pohjanmaa	108,89 %	0 %	456,40 %

Suhteellisen velkaantuneisuuden alueelliset erot eivät olleet tilastollisesti merkitseviä, kun p-arvo oli 0,799. Kuten taulukosta 6 voimme tulkita, Itä-Suomen läänissä suhteellinen velkaantuneisuus on huomattavasti korkeampi. Tämä kuitenkin selittynee maksimihavainnon suuruudella, mikä vääristää keskiarvoa. Helsingin alueella voidaan sanoa olevan selkeästi pienin suhteellinen velkaantuneisuus, eli tällä mittarilla paras vakavaraisuus. Myös maksimihavainto Helsingin alueella on melko alhainen. Etelä-Suomen läänissä ja Pohjanmaalla suhteellinen velkaantuneisuus ylittää jopa yli sataan prosenttiin.

Myös omavaraisuusasteen osalta nollahypoteesi jää voimaan, eli alueiden välillä ei ole tilastollisesti merkittävää eroavaisuutta keskiarvoissa. Vaikka suhteellisen velkaantuneisuuden osalta Helsingin alueella oli vahvin maksuvalmius, niin omavaraisuusasteen osalta Helsingillä oli heikoin omavaraisuusaste keskiarvona, vain 0,34 %. Tulosta tosin laski todella alhainen minimihavainto -888,42 %, mikä oli myös koko otoksen minimi.

3.5 Toimialojen väliset eroavaisuudet taloudellisessa suoriutumisessa

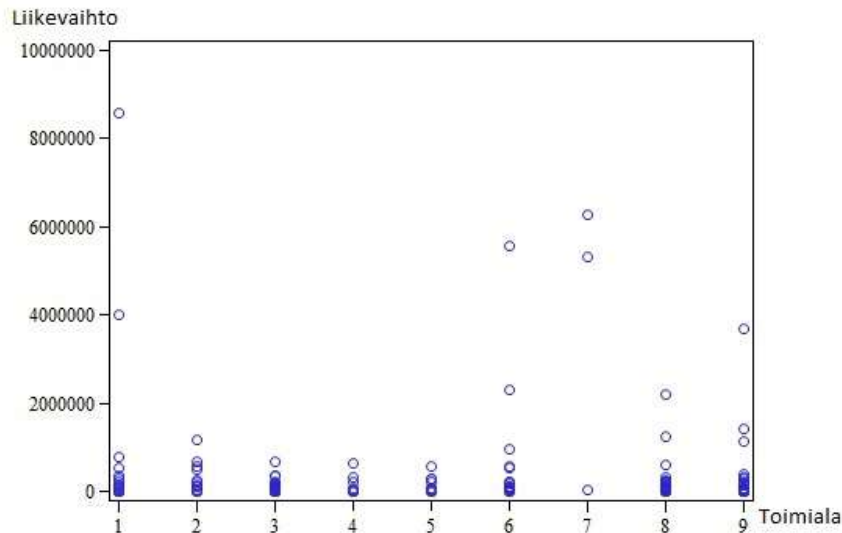
Toimialojen välisiä eroavaisuuksia mitattiin myös Kruskal-Wallis testillä, missä nollahypoteesina on, että ryhmien välillä ei ole eroa keskiarvoissa. Testi tehtiin kaikilla

tunnusluvulla, eikä missään ilmennyt tilastollisesti merkitseviä eroja toimialaluokkien välillä. Testissä käytettiin viiden prosentin riskitasoa.

Taulukko 7. Toimialojen ja tunnuslukujen välisten erojen p-arvot.

Tunnusluku	Kruskal-Wallis p-arvo
Liikevoittoprosentti	0,601
ROE	0,541
ROA	0,637
Quick ratio	0,517
Omavaraisuusaste	0,626
Suhteellinen velkaantuneisuus	0,171

Taulukkoon 7 on koottu toimialojen ja tunnuslukujen välisten erojen p-arvot Kruskal-Wallis testillä mitattuna. Myöskään Basterretxean ja Martínezin (2012, 359) eikä Becchettin ja Pisanin (2015, 132) tutkimuksissa löydetty eroavaisuuksia toimialojen välillä.

Kuvio 8. Liikevaihdon jakauma toimialoittain.

Toimialojen välillä ei ole suurta eroa liikevaihdon suuruudessa, vaan outlier-havainnot ovat jakaantuneet melko tasaisesti toimialojen välille, kuten kuviosta 8 voidaan tulkita. Toimialalla 7 eli "Rahoitus ja vakuutus" näkyy vain kolme havaintoa, joista kaksi on noin

600 000 euron liikevaihdon tasolla, eli sillä toimialalla voidaan sanoa olevan hieman korkeampi liikevaihto keskimäärin kuin muilla, mikä johtuu myös toimialan luonteesta.

”Kiinteistö, arkkitehtuuri, rakennukset ja niiden kunnostus” -toimialalla oli korkein liikevoittoprosentin keskiarvo, eli 10,47 %. Hieman yllättävästi negatiiviset keskiarvot saivat toimialat ”Vähittäiskauppa” ja ”Rahoitus ja vakuutus”. Suurimmat maksimihavainnot löytyivät toimialoilta ”Sähkö, energia, lämpö ja verkko” sekä ”Taide, viihde ja kulttuuri”.

Taulukko 8. ROE:n toimialakohtaiset erot.

Toimiala	ROE:n keskiarvo	ROE:n minimi	ROE:n maksimi
Maatalous	-1,76 %	-70,29 %	37,51 %
Vähittäiskauppa	12,44 %	-92,32 %	153,98 %
Taide, viihde ja kulttuuri	75,34 %	-447,95 %	1214,95 %
Informaatio ja viestintä	-62,75 %	-597,28 %	48,06 %
Kiinteistö, arkkitehtuuri, rakennukset ja niiden kunnostus	-238,77 %	-2628,68 %	114,14 %
Sähkö, energia, lämpö ja verkko	21,11 %	-265,75 %	502,98 %
Rahoitus ja vakuutus	-118,98 %	-321,44 %	0,10 %
Työnvälitys	16,33 %	-100,52 %	324,65 %
Yleis ja muut	-14,02 %	-689,45 %	140,20 %

Oman pääoman tuottoprosentin mukaan kannattavin toimiala oli ”Taide, viihde ja kulttuuri”. Heikoin oman pääoman tuottoprosentin keskiarvo sijoittui toimialalle ”Kiinteistö, arkkitehtuuri, rakennukset ja niiden kunnostus”, mutta kyseisessä toimialassa oli myös koko aineiston minimihavainto, mikä saattoi vääristää tulosta. Toiseksi heikoimman keskiarvon sai ”Rahoitus ja vakuutus” -toimiala, jossa minimi- ja maksimihavainnot olivat melko tasaiset. Myös Noordin et al. (2012, 167-168) tutkimuksessa heikoimman ROE-arvon sai rahoitusala.

Kuten taulukko 8 kertoo, on jopa viidellä toimialalla ROE:n keskiarvot negatiivisia. Toimialalla ”Maatalous” on selkeästi pienempi hajonta minimin ja maksimin välillä, kun taas toimialoilla ”Taide, viihde ja kulttuuri” sekä ”Kiinteistö, arkkitehtuuri, rakennukset ja niiden kunnostus” hajonta on erittäin suuri. Noordin et al. (2012, 167-168) tutkimuksen

mukaan maatalousosuuskunnat suoriutuivat parhaiten oman pääoman tuotto prosentilla mitattaessa.

Koko pääoman tuotto prosentissa ROA:ssa sen sijaan hajonta on huomattavasti pienempää kaikkien toimialojen osalta ja myös erot toimialojen välillä olivat hyvin pieniä.

Taulukko 9. Quick ration toimialakohtaiset erot.

Toimiala	Quick ration keskiarvo	Quick ration minimi	Quick ration maksimi
Maatalous	2,76	0,23	8,47
Vähittäiskauppa	6,26	0,06	35,08
Taide, viihde ja kulttuuri	1,79	0,10	4,30
Informaatio ja viestintä	3,82	0,54	11,26
Kiinteistö, arkkitehtuuri, rakennukset ja niiden kunnostus	1,47	0,20	4,93
Sähkö, energia, lämpö ja verkko	3,64	0,21	10,85
Rahoitus ja vakuutus	1,21	1,09	1,32
Työnvälitys	2,78	0,75	18,59
Yleis ja muut	6,10	0,29	106,28

Kuten taulukosta 9 nähdään, on kaikilla toimialoilla keskiarvoltaan hyvä quick ratio. Vaikka ”Rahoitus ja vakuutus” -toimialalla on alhaisin keskiarvo, voidaan sen toimialan sanoa suoriutuneen erittäin hyvin taloudellisesti, kun arvioidaan maksuvalmiutta. Kyseinen toimiala on ainoa, jolla myös minimihavainto on saanut hyvän arvon viitteellisten ohjeiden mukaan (Balance Consulting 2016c). Myös Heiko ja Čihák (2007, 18) sekä Schiniotakis (2012, 197) ovat tutkimuksissaan todenneet pankkisektorilla olevien osuuskuntien suoriutumisen olevan hyvällä tasolla. Myös ”Informaatio ja viestintä” sekä ”Työnvälitys” osuuskunnilla jopa minimihavainnot ovat tyydyttävällä tasolla.

Suhteellisen velkaantuneisuuden osalta huomattavasti suurin keskiarvo oli toimialalla ”Sähkö, energia, lämpö ja verkko” jopa 952 %, mikä johtuu toimialan todella suuresta maksimiarvosta 14303,7 %. Yli sadan prosentin keskiarvoihin ylsivät myös toimialat ”Maatalous” ja ”Kiinteistö, arkkitehtuuri, rakennukset ja niiden kunnostus”. Myös Amin ja Ramezan (2008, 86) totesivat tutkimuksessaan maatalousosuuskunnilla olevan heikompi

suoriutuminen. Toisaalta kuitenkin Ruben ja Heras (2012, 477) sekä Guzmán ja Arcas (2008, 122) saivat tutkimuksessaan päinvastaisia tuloksia.

”Informaatio ja viestintä” -toimialalla oli alhaisin keskiarvo, ja myös maksimihavainto jäi 32,6 prosenttiin. Myös ”Rahoitus ja vakuutus” toimialalla maksimihavainto oli alhainen, 40,5 %. Näillä toimialoilla voidaan siten suhteellisen velkaantuneisuuden perusteella sanoa olevan hyvä vakavaraisuus.

Taulukko 10. Omavaraisuusasteen toimialakohtaiset erot.

Toimiala	Omavaraisuusasteen keskiarvo	Omavaraisuusasteen minimi	Omavaraisuusasteen maksimi
Maatalous	49,69 %	-3,88 %	100,00 %
Vähittäiskauppa	38,95 %	-118,34 %	97,15 %
Taide, viihde ja kulttuuri	-10,37 %	-888,42 %	86,17 %
Informaatio ja viestintä	52,07 %	1,39 %	94,50 %
Kiinteistö, arkkitehtuuri, rakennukset ja niiden kunnostus	34,13 %	-0,41 %	79,98 %
Sähkö, energia, lämpö ja verkko	51,08 %	4,99 %	100,00 %
Rahoitus ja vakuutus	44,68 %	8,09 %	77,38 %
Työnvälitys	67,54 %	-33,60 %	655,08 %
Yleis ja muut	33,31 %	-91,54 %	100,00 %

Taulukossa 10 on esitetty omavaraisuusasteen keskiarvot, minimit sekä maksimit toimialakohtaisesti. Erinomaisen omavaraisuusasteen keskiarvotuloksen saivat toimialat ”Työnvälitys”, ”Informaatio ja viestintä” sekä ”Sähkö, energia, lämpö ja verkko”. Ensimmäisenä mainitussa kuitenkin tulosta saattaa vääristää erittäin korkea maksimiarvo 655,08 %. Myös ”Rahoitus ja vakuutus” -toimialalla omavaraisuusaste vaikuttaisi olevan todella hyvä, sillä myös minimihavainto on reilusti positiivinen. Keskiarvoltaan negatiivisen omavaraisuusasteen sai ”Taide, viihde ja kulttuuri” -toimiala, mikä kuitenkin selittynee erittäin matalalla minimihavainnolla -888,42 %. Jopa neljällä toimialalla on reilusti negatiivinen omavaraisuusasteen minimiarvo, mikä käytännössä tarkoittaa, että oma pääoma on ollut negatiivinen.

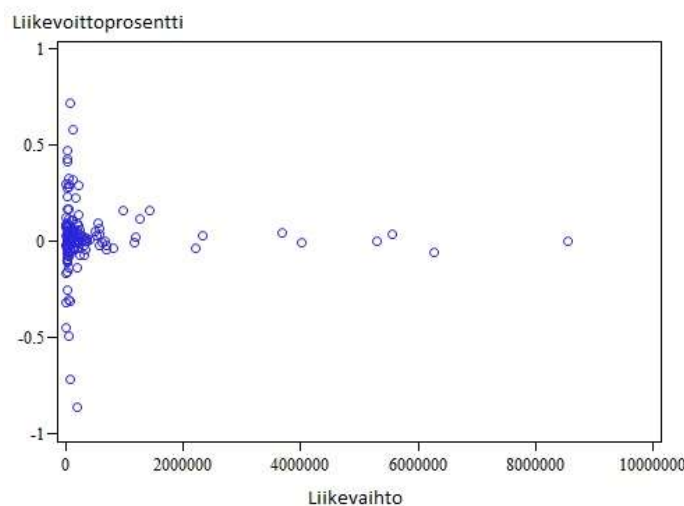
3.6 Osuuskunnan koon vaikutus taloudelliseen suoriutumiseen

Osuuskunnan koko määriteltiin tutkimuksessa liikevaihdon suuruudella. Tässä alaluvussa selvitetään, löytyikö osuuskunnan koon ja taloudellisen suoriutumisen välillä korrelaatiota. Myös tässä testissä käytettiin viiden prosentin riskitasoa.

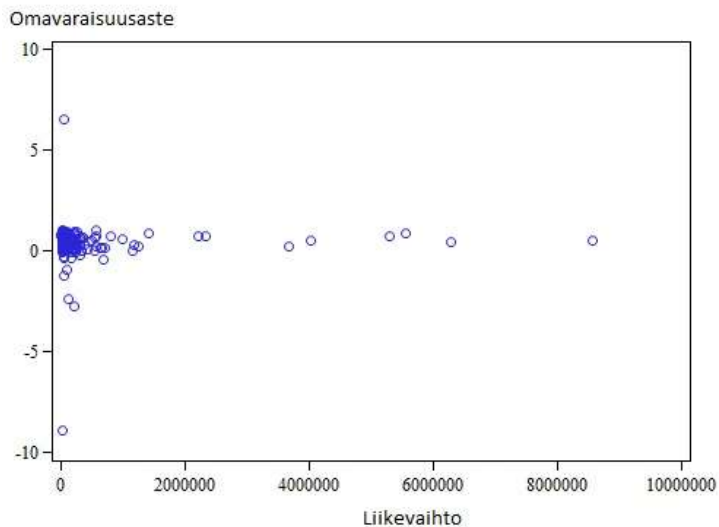
Taulukko 11. Liikevaihdon ja tunnuslukujen välinen korrelaatio.

	Spearman korrelaatiokerroin	P-arvo
Liikevoittoprosentti	0,039	0,627
ROE	0,069	0,392
ROA	0,054	0,499
Quick ratio	-0,179	0,026
Omavaraisuusaste	-0,086	0,284
Suhteellinen velkaantuneisuus	-0,104	0,193

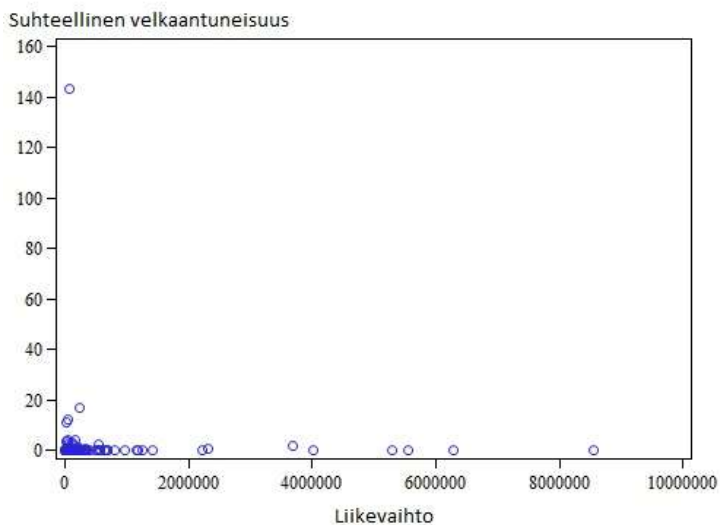
Taulukosta 11 voimme tulkita, että osuuskunnan koolla ja quick ratiolla on tilastollisesti merkitsevästi 5 % riskitasolla korrelaatiota keskenään. Spearmanin korrelaatiokertoimen mukaan kyseessä on negatiivinen korrelaatio, mikä tarkoittaa sitä, että liikevaihdolla mitattuna pienemmillä osuuskunnilla on korkeampi quick ratio.

Kuvio 9. Liikevoittoprosenttin jakautuminen liikevaihdon suhteen.

Kuvio 10. Omavaraisuusasteen jakauma liikevaihdon suhteen.

Kuvio 11. Suhteellisen velkaantuneisuuden jakauma liikevaihdon suhteen.

Kuvioissa 9, 10 ja 11 on esitelty liikevoittoprosentin, omavaraisuusasteen ja suhteellisen velkaantuneisuuden jakautuminen liikevaihdon suhteen. Kuvoista voidaan tulkita, että outlier-havainnot kuuluvat liikevaihdoltaan pienille osuuskunnille. Suurilla osuuskunnilla liikevoittoprosentin, omavaraisuusasteen ja suhteellisen velkaantuneisuuden arvot olivat sen sijaan hyvin maltillisia. Liikevoittoprosentissa suurien osuuskuntien arvot liikkuvat

hyvin lähellä nollaa. Omavaraisuusaste sijoittui suuremmilla osuuskunnilla nollan positiiviselle puolelle. Suhteellisessa velkaantuneisuudessa suurempien osuuskuntien saamat arvot olivat jälleen hyvin lähellä nollaa. Outlier-havainnot kuuluivat siis liikevaihdoltaan hyvin pienille osuuskunnille. Toisaalta kuitenkin suurin osa tutkimuksen aineistossa olevista osuuskunnista oli liikevaihdoltaan hyvin pieniä, joten outlier-havainnot kuuluvatkin suuremmalla todennäköisyydellä pienempien osuuskuntien joukkoon.

3.7 Tutkimustulokset koottuna

Tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, ettei osuuskunnan maantieteellinen sijainti tai toimiala vaikuta sen taloudelliseen suorituskykyyn kyseisillä tunnusluvuilla mitattuna tilastollisesti merkitsevällä tasolla. Tutkimuksesta löydettiin kuitenkin ryhmiä erottelevia tekijöitä.

ROE:n keskiarvo oli erityisen hyvä Länsi-Suomen ja Itä-Suomen lääneissä ja heikoimmillaan Etelä-Suomen läänissä ja Pohjanmaalla. Muissa kannattavuuden tunnusluvuissa ei ollut nähtävissä selkeitä eroavaisuuksia alueiden välillä. Maksuvalmius oli quick ratiolla mitattuna paras Lapin läänissä sillä perusteella, että myös minimiarvo ylsi välttävälle tasolle. Kaikilla alueilla oli kuitenkin erittäin hyvä quick ration keskiarvo.

Suhteellinen velkaantuneisuus oli matalin Helsingin alueella, ja maksimissakaan suhteellinen velkaantuneisuus ei yltänyt 50 prosenttiin. Korkein suhteellisen velkaantuneisuuden arvo oli Itä-Suomen läänissä, Etelä-Suomen läänissä ja Pohjanmaalla. Omavaraisuusaste oli tutkimuksen mukaan heikoin Helsingin alueella, mutta tulosta laski hyvin paljon minimihavainto -888,42 %.

Liikevoittoprosentin suurimmat maksimiarvot kuuluivat toimialoille ”Sähkö, energia, lämpö ja verkko” sekä ”Taide, viihde ja kulttuuri”. Negatiivisen keskiarvon saivat toimialat ”Vähittäiskauppa” ja ”Rahoitus ja vakuutus”. ROE:n osalta kaksi heikoimman keskiarvon

saanutta toimialaa olivat ”Kiinteistö, arkkitehtuuri, rakennukset ja niiden kunnostus” sekä ”Rahoitus ja vakuutus”. Suurimman ROE:n keskiarvon sai toimiala ”Taide, viihde ja kulttuuri”. ROA:n suhteen erot olivat hyvin marginaalisia. Kannattavuus vaikuttaisi siis tulosten mukaan olevan heikoin toimialalla ”Rahoitus ja vakuutus”.

Quick ration keskiarvo oli kaikilla toimialoilla hyvä, mutta ”Rahoitus ja vakuutus” -toimialalla myös minimihavainto oli yli arvon 1, eli hyvä. Myös ”Informaatio ja viestintä” sekä ”Työnvälitys” osuuskunnilla minimihavainnot olivat tyydyttävällä tasolla. Näillä toimialoilla voidaan siis sanoa olevan paras maksuvalmius.

Suhteellinen velkaantuneisuus oli matalin toimialoilla ”Informaatio ja viestintä” sekä ”Rahoitus ja vakuutus”, joiden maksimihavainnotkin olivat 32,6 % ja 40,5 %. Omavaraisuusaste oli korkein toimialoilla ”Informaatio ja viestintä”, ”Sähkö, energia, lämpö ja verkko” ja ”Työnvälitys”. Rahoitus ja vakuutuslalla sen voidaan kuitenkin sanoa olevan vakain, sillä minimissäkin omavaraisuusaste oli 8 % luokkaa ja keskiarvo nousi 44,68 prosenttiin.

Tuloksista paljastui, että pienempikokoisilla osuuskunnilla liikevaihdon suuruudella mitattuna on korkeampi quick ration arvo ja tulos on tilastollisesti merkitsevä. Tämä saattaa johtua siitä, että pienempien yritysten on pidettävä maksuvalmius jatkuvasti hyvänä, jotta he saavat esimerkiksi rahoituslaitoksilta lainaa tai jäsenten luottamusta. Isommilla osuuskunnilla myös tase on yleensä suurempi, jolloin lainan takaamiseksi tai jäsenten luottamuksen saavuttamiseksi ei quick ration arvolla ole niin suurta merkitystä.

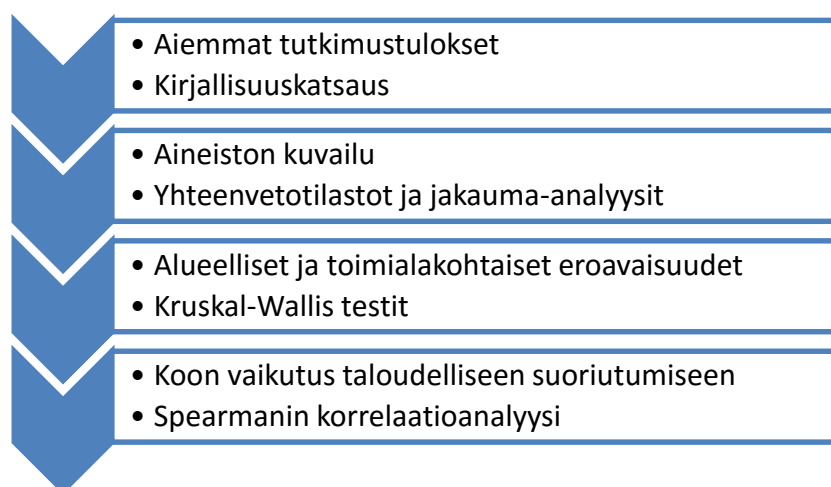
Tuloksista löytyi myös tuloksia siitä, että tutkimuksen kokomääritelmän sisällä suuremmat osuuskunnat eivät tuottaneet aineistoon outlier-havaintoja. Kyseiset poikkeavat havainnot kuuluivat pienemmille, alle 200 000 euron vuosiliikevaihdon omaaville osuuskunnille. Testit tehtiin SAS Enterprise Guide -ohjelmalla myös ilman outlier-havaintoja, eli suurimpia osuuskuntia, mutta tulokset eivät muuttuneet. Alue tai toimiala ei vaikuttanut

siinäkin tapauksessa taloudelliseen suoriutumiseen. Ilman suurimpia osuuskuntia ei myöskään koon vaikutus muuttunut, eli quick ration ja koon välillä oli tässäkin tapauksessa negatiivinen korrelaatio.

4 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

4.1 Vastaukset tutkimuskysymyksiin

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää suomalaisten pienosuuskuntien taloudellista suoriutumista vuodelta 2014 tunnusluvuilla mitattuna. Lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin alue- ja toimialakohtaisia eroja suorituskyyvyssä. Aineistona tutkimuksessa oli Patentti- ja Rekisterihallituksen Virre-tietokannasta löytyvät suomalaisten osuuskuntien tilinpäätökset, joista rajattiin pois alle 10 846 € ja yli 10 miljoonan euron liikevaihdon omaavat osuuskunnat, sekä osuuskunnat, joiden uusin tilinpäätös oli vanhempi kuin 2014 tai tilinpäätöstä ei ollut saatavilla.

Kuvio 12. Tutkimuksen eteneminen.

Tutkimus oli kvantitatiivinen tutkimus ja aineistoa analysoitiin SAS Enterprise Guide-ohjelmalla käyttäen. Kruskal-Wallis testillä tutkittiin, onko alueella tai toimialalla vaikutusta tunnuslukujen arvoihin. Spearmanin korrelaatioanalyysillä haluttiin selvittää, onko koolla ja tunnusluvuilla korrelaatiota keskenään. Kuviossa 12 on havainnollistettu tutkimuksen etenemistä ja listattu sen vaiheet.

Päätutkimusongelmana tutkimuksessa oli ”Miten pienet suomalaiset osuuskunnat ovat suoriutuneet taloudellisesti vuonna 2014?”. Maksuvalmius oli osuuskunnilla hyvä ja vakavaraisuus myös tyydyttävällä tasolla. Kannattavuuden tunnusluvut jäivät kuitenkin osuuskunnilla hyvin mataliksi ja osin myös negatiivisiksi. Osuuskuntien toiminnan tarkoituksena ei kuitenkaan ole voiton maksimointi, joten kannattavuuden tunnuslukuja voidaan pitää riittävinä, kunhan ne ovat positiivisia.

Alatutkimusongelmat käsittelivät osuuskuntien taloudellisen suoriutumisen eroavaisuuksia alueellisesti, toimialakohtaisesti ja liikevaihdolla mitatun koon mukaan. Tilastollisesti merkitseviä eroavaisuuksia ei löytynyt alueiden eikä toimialojen välillä. Sekä alueiden, että toimialojen välillä oli eroavaisuutta ryhmien välisissä keskiarvoissa, mutta havainnoissa oli hyvin paljon hajontaa, minkä vuoksi ei voida sanoa jonkun alueen suoriutuneet muita selkeästi paremmin. Koon ja taloudellisen suoriutumisen väliltä löytyi korrelaatiota ainoastaan maksuvalmiuden osalta tilastollisesti merkitsevällä tasolla.

4.2 Tulosten pohdintaa

Yllättäviä tuloksia tutkimuksessa oli liikevoiton ja tilikauden voiton negatiiviset arvot melkein 50 % osuuskunnista. Tästä syystä myös liikevoittoprosentti jäi negatiiviseksi monella osuuskunnalla. Negatiivinen tulos on hälyttävä siten, että osuuskunnan on mahdotonta kasvaa tai edes ylläpitää tarjoamiaan palveluita, kun tulos on negatiivinen. Benosin et al. (2015, 132) tutkimuksen mukaan jäsenet odottavat osuuskunnalta kasvua sekä korkeaa kilpailukykyä. Myös Bernardi (2007, 24-25) pitää osuuskuntien maltillista kasvua toivottuna. Myös monet minimi- ja maksimitulokset olivat todella matalia ja korkeita. Tästä esimerkkinä koko aineiston omavaraisuusasteen minimihavainto -8,88 % ja maksimihavainto 655,08 %.

Suomalaisten pienosuuskuntien kannattavuus on melko heikolla tasolla yleisesti. Myös Othman et al. (2014, 601) tutkimuksessa korkean tuottavuuden saavutti vain 20 %

tutkituista osuuskunnista. Pöyhönen (2013, 48) totesi tutkimuksessaan, ettei osuuskuntien pääasiallisena tarkoituksena ole yhtiön arvon nostaminen, vaan toiminnan luonne keskittyy muihin tekijöihin. Kannattavuuden tunnuslukujen tulisi kuitenkin olla positiivisia mahdollistaen toiminnan jatkuvuuden ja mahdollisen kasvun. Hakelius (1999, 499) tuli tutkimuksessaan siihen tulokseen, että osuuskuntien tulisi vastata vahvemmin markkinoiden kilpailuun. Korkeimmat arvot kannattavuuden tunnusluvuista kuuluivat toimialoille ”Sähkö, energia, lämpö ja verkko” sekä ”Taide, viihde ja kulttuuri”. Huonoimpia arvoja sai toimiala ”Rahoitus ja vakuutus”. Tähän voi vaikuttaa se, että rahoitus- ja vakuutusosalalla toimii muutama iso osuuskunta ja osakeyhtiö, mikä vie pienien rahoitus- ja vakuutusosuuskuntien markkinaosuutta. Alueiden väliset erot kannattavuuden suhteen olivat hyvin marginaalisia.

Maksuvalmiuden osalta tutkimuksen osuuskuntien suoriutuminen oli vahvaa. Toki huonojakin arvoja löytyi, mutta suurimmalla osalla tutkituista osuuskunnista oli maksuvalmius hyvällä tasolla. Maksuvalmius oli vakainta toimialalla ”Rahoitus- ja vakuutus” sekä Lapin läänissä. Tilastollisesti merkitsevällä tasolla voidaan sanoa maksuvalmiuden olevan vahvempaa pienillä osuuskunnilla.

Vakavaraisuus oli tutkituilla osuuskunnilla melko hyvällä tasolla. Alueista vakavaraisin oli Helsinki, vaikkei kuitenkaan tilastollisesti merkitsevällä tasolla. Tässä tutkimuksessa vakaan hyvät arvot saavutti ”Rahoitus ja vakuutus” -toimiala. Myös Heikon ja Čihákin tutkimuksessa osuuspankkien suorituskyky oli tasaista. Hyviin arvoihin ylsivät myös toimialat ”Informaatio ja viestintä”, ”Sähkö, energia, lämpö ja verkko” sekä ”Työnvälitys. Selkeästi heikoimpia vakavaraisuuden arvoja ei löytynyt alueellisesti eikä toimialakohtaisesti. Myöskään Basterretxea ja Martínez (2012, 359) eikä Bechetti ja Pisani (2015, 132) löytäneet tutkimuksissaan eroa toimialojen väliltä suorituskyvyssä.

4.3 Tutkimuksen rajoitukset ja jatkotutkimusideat

Tutkimus muodostaa selvästi lisää jatkotutkimusaiheita. Tutkimuksen aineiston rajausta ja satunnaisotanta saattoi pelkistää tulosta liikaa, joten pelkästään aineiston laajentaminen voisi muuttaa tuloksia hieman tai vähintäänkin vahvistaa päätelmiä. Kokomääritelmiä olisi ollut mielenkiintoista mitata liikevaihdon suuruuden sijaan jäsenten määrällä. Koska jäsenten osallistumista osuuskunnan toimintaan ja sen vaikutusta suorituskäyttöön on tutkittu hyvin paljon, oli se myös mielenkiintoinen aihe tutkia. Tätä voisi myös tutkia yhdistämällä kvantitatiiviseen tutkimukseen kvalitatiivista analyysia.

Kirjallisuuskatsauksessa keskityttiin taloudellisten tunnuslukujen sijaan moniin muihinkin suorituskäytön mittareihin, joten niiden ottaminen mukaan tutkimukseen voisi tuoda lisää syvyyttä aiheeseen. Esimerkiksi jäsenten määrä ja sen kehitys olisi oleellinen mittari. Chenin et al. (2008, 537) mukaan muut mittarit kertovat osuuskuntien suorituskäytöstä enemmän kuin taloudelliset tunnusluvut. Osuuskunnan iän ja koon välillä on löydetty positiivista korrelaatiota (Hind 1997, 1077), joten ikä muuttujana olisi mielenkiintoinen lisä.

Tutkimusta voisi myös jatkaa laajentamalla aineistoa useampaan tilikauteen, jotta kehityksen arviointi olisi mahdollista. Myös osuuskuntien tunnuslukujen vertailu osakeyhtiöiden vastaaviin olisi mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe.

LÄHDELUETTELO

Artikkelilähteet:

Amini, A. M. & Ramezani, M. (2008) Investigating the Success Factors of Poultry Growers' Cooperatives in Iran's Western Provinces. *World Applied Sciences Journal*, 5, 1, 81-87.

Anderson, B. L. (1987) Democratic Control and Cooperative Decision Making: A Conceptual Framework. *Journal of Agricultural Cooperation*, 2, 1, 1-15.

Azzam, A. M. (1991) Management Practices and Financial Performance of Agricultural Cooperatives: A Partial Adjustment Model. *Journal of Agricultural Cooperation*, 6, 2, 12-21.

Basterretxea, I. & Martínez, R. (2012) Impact of Management and Innovation Capabilities on Performance: Are Cooperatives Different? *Annals of Public and Cooperative Economics*, 83, 3, 357-381.

Becchetti, L. & Pisani, F. (2015) The Determinants of Outreach Performance of Social Business: An Inquiry on Italian Social Cooperatives. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 86, 1, 105-136.

Benos, T., Kalogeras, N., Verhees, F., Sergaki, P. & Pennings, J. (2015) Cooperatives' Organizational Restructuring, Strategic Attributes, and Performance: The Case of Agribusiness Cooperatives in Greece. *Agribusiness*, 32, 1, 127-150.

Bernardi, A. (2007) The Co-operative Difference: Economic, Organizational and Policy Issues. *International Journal of Co-operative Management*, 3, 2, 1-28.

Birchall, J. & Simmons, R. (2004) What Motivates Members to Participate in Co-operative and Mutual Businesses? A theoretical model and some findings. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 75, 3, 465-495.

Borzaga, C., Depedri, S. & Bodini, R. (2010) Co-operatives: The Italian Experience. *Co-operative Opportunities Conference*, 18/19, 1-34.

Chen, T., Chen, C. & Peng, S. (2008) Firm operation performance analysis using data envelopment analysis and balanced scorecard: A case study of a credit cooperative bank. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 57, 7, 523-539.

Filippi, M. (2014) Using the Regional Advantage: French Agricultural Cooperatives' Economic and Governance Tool. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 85, 4, 597-615.

Fulton, J. R. & Adamowicz, W. L. (1993) Factors That Influence the Commitment of Members to Their Cooperative Organization. *Journal of Agricultural Cooperation*, 8, 4, 39-53.

Fulton, M. (1999) Cooperatives and Member Commitment. *Liiketaloudellinen aikakauskirja*, 4/99, 418-437.

Garnevskaja, E., Liu, G. & Shadbolt, M. (2011) Factors for Successful Development of Farmer cooperatives in Northwest China. *International Food and Agribusiness Management Review*, 14, 4, 69-84.

Goddard, J. & Wilson, J. O. S. (2005) Us Credit Unions: an Empirical Investigation of Size, Age and Growth. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 76, 3, 375-406.

Guzmán, I. & Arcas, N. (2008) The Usefulness of Accounting Information in the Measurement of Technical Efficiency in Agricultural Cooperatives. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 79, 1, 107-131.

Hakelius, O. (1999) How Will European Farmer Cooperatives Cope with the Challenges of Today and Tomorrow? *Liiketaloudellinen aikakauskirja*, 4/99, 471-499.

Hansmann, H. (1999) Cooperative Firms in Theory and Practice. *Liiketaloudellinen Aikakauskirja*, 4/99, 387-403.

Heiko, H. & Čihák, M. (2007) Cooperative Banks and Financial Stability. *IMF Working Paper*, WP/07/02.

Hind, A. M. (1997) The Changing Values of the Cooperative and Its Business Focus. *American Journal of Agricultural Economics*, 79, 4, 1077-1082.

Holmström, B. (1999) Future of Cooperatives: A Corporate Perspective. *Liiketaloudellinen aikakauskirja*, 4/99, 404-417.

Höhler, J., Kühl, R. (2014) Position and Performance of Farmer Cooperatives in the Food Supply Chain of the EU-27. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 85, 4, 579-595.

Jones, D. & Kalmi, P. (2015) Membership and Performance in Finnish Financial Cooperatives: A New View of Cooperatives? *Review of Social Economy*, 73, 3, 283-309.

Jones D. C. & Kalmi, P. (2008) Trust, Inequality and the size of co-operative sector: Cross-country evidence. *Helsinki School of Economics, Working Papers*, 1-35.

Jussila, I., Kalmi, P. & Troberg, E. (2008) Selvitys osuustoimintatutkimuksesta maailmalla ja Suomessa. Osuustoiminnan neuvottelukunta.

Koch-Rogge, M., Westermann, G. & Wilbert, C. (2013) Determining Performance Target Using DEA: An Application in a Cooperative Bank. *Proceedings of the European Conference on Management, Leadership & Governance*. 394-401.

Kozlowski, M. (2014) The Relationship between Workers' Financial Participation In Companies and Economic Results. *Comparative Economic Research*, 17, 1, 168-191.

Marwa, N. & Aziakpono, M. (2014) Financial sustainability of Tanzanian saving and credit cooperatives. *International Journal of Social Economics*, 42, 10, 870-887.

McKillop, D. G. (2005) Financial Cooperatives: Structure, Conduct and Performance. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 76, 3, 301-305.

Mäkinen, M. & Jones, D. C. (2015) Cooperative, Commercial and Savings Banks in Europe: Evidence on Comparative Efficiency Using the Frontier Approach. *Annals of Public and Cooperative Economics*. 86, 3, 401–420.

Noordin, N., Rajaratnam, S. D., Said, M. S. A., Hanif, F. M., Juhan, R. (2012) Dividend and Profit Allocation Practices of Performing Cooperatives in Malaysia. *Önati Socio-legal Series*, 2, 2, 156-176.

Othman, A., Mansor, N. & Kari, F. (2014) Assessing the Performance of cooperatives in Malaysia: an analysis of cooperative groups using a data envelopment analysis approach. *Asia Pacific Business Review*, 20, 3, 484-505.

Reynolds, B. J. (2015) CO-OP or LLC. *Rural Cooperatives*, 82, 3, 18-40.

Ruben, R. & Heras, J. (2012) Social Capital, Governance and Performance of Ethiopian Coffee Cooperatives. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 83, 4, 463-484.

Schiniotakis, N. I. (2012) Profitability factors and efficiency of Greek banks. *EuroMed Journal of Business*, 7, 2, 185-200.

Singh, S., Coelli, T. & Fleming, E. (2001) Performance of Dairy Plants in the Cooperative and Private Sectors in India. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 72, 4, 453-479.

Spear, R. (2000) The Co-operative Advantage. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 71, 4, 507-523.

Kirjalähteet:

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. (2006) Tilinpäätöksen tulkinta. 4. painos. Juva, WSOYpro.

Pöyhönen, S. (2013) Osuuskunta ja osuuskuntalaki. 3. painos. Helsinki, Talentum.

Yritystutkimus ry (2011) Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 9. painos. Helsinki, Gaudeamus.

Verkkolähteet:

Balance Consulting (2016a) Tunnuslukuopas: Kokonaispääoman tuotto-% (ROA) [verkkodokumentti] [Viitattu 10.3.2016] Saatavilla:

http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/kokonaispaaoman_tuotto

Balance Consulting (2016b) Tunnuslukuopas: Oman pääoman tuotto-% (ROE) [verkkodokumentti] [Viitattu 10.3.2016] Saatavilla:

http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/oman_paaoman_tuotto

Balance Consulting (2016c) Tunnuslukuopas: Quick ratio [verkkodokumentti] [Viitattu 12.4.2016] Saatavilla: http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/quick_ratio

Patentti- ja Rekisterihallitus (2014) Virre-tietopalvelu. [verkkodokumentti] [viitattu 11.4.2016] Saatavilla: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/tietopalvelut/virre.html>

Patentti- ja Rekisterihallitus (2015) Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä [verkkodokumentti] [viitattu 22.2.2016] Saatavilla:

<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html>

Tilastokeskus (2016) Pienet ja keskisuuret yritykset [verkkodokumentti] [viitattu 22.2.2016] Saatavilla: http://www.stat.fi/meta/kas/pienet_ja_keski.html

LIITTEET

Liite 1. Laskentakaavat tunnusluville. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 218, 220-221, 245, 258, 262, Yritystutkimus ry 2011, 95-96)

$$\text{Liikevoittoprosentti} = \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liikevaihto}}$$

$$\text{Oman pääoman tuottoprosentti} = \frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma}}$$

$$\text{Koko pääoman tuottoprosentti} = \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Taseen loppusumma}}$$

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma}}$$

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} = \frac{\text{Vieras pääoma}}{\text{Liikevaihto}}$$

Liite 2. Alueluokkiin jako.

Lapin lääni (1)	Oulun lääni (2)	Länsi-Suomen lääni (3)	Itä-Suomen lääni (4)	Etelä-Suomen lääni (5)	Helsinki (6)	Pohjanmaa (7)
Ii	Hailuoto	Brändö	Joensuu	Asikkala	Helsinki	Halsua
Kemi	Kajaani	Jyväskylä	Juva	Espoo		Jalasjärvi
Kemijärvi	Kalajoki	Laitila	Kangasniemi	Forssa		Kauhava
Kolari	Liminka	Lieto	Kiuruvesi	Hämeenlinna		Kokkola
Pudasjärvi	Oulu	Naantali	Kontiolahti	Imatra		Kuortane
Savukoski	Reisjärvi	Nokia	Kuopio	Kotka		Lappajärvi
	Siikalatva	Parainen	Mikkeli	Kouvola		Lestijärvi
	Sotkamo	Petäjävesi	Nurmes	Lahti		Maalahti
	Utajärvi	Pori	Pieksämäki	Lappeenranta		Seinäjoki
	Vieremä	Raasepori	Rautavaara	Lohja		Uusikaarlepyy
	Ylivieska	Sastamala	Varkaus	Loviisa		Vaasa
		Säkylä		Nastola		Virrat
		Taivassalo		Pornainen		Ähtäri
		Tampere		Porvoo		Äänekoski
		Turku		Riihimäki		
		Uusikaupunki		Sysmä		
				Vantaa		

Liite 3. Toimialaluokkien selitykset.

Toimialaluokka	Selitys
1. Maatalous	Tähän toimialaluokkaan sisältyvät kaikilla maatalouden toimialoilla toimivat osuuskunnat, sekä esimerkiksi kivi- ja haketuotannossa toimivat osuuskunnat.
2. Vähittäiskauppa	Tähän toimialaan sisältyvät vähittäis- ja tukkukaupat, sekä osuuskunnat joiden tarkoituksena on ostaa esimerkiksi elintarvikkeita jäseniensä hyvinvoinnin edistämiseksi.
3. Taide, viihde ja kulttuuri	Tähän toimialaan kuuluu taiteen kaikki alat, tv- ja elokuvatuotanto, musiikki ja kulttuuri.
4. Informaatio ja viestintä	Tämän toimialan tarkoituksena on harjoittaa informaatio- tai viestintäpalveluja. Myös markkinointipalvelut kuuluvat tähän ryhmään.
5. Kiinteistö, arkkitehtuuri, rakennukset ja niiden kunnostus	Tässä toimialaluokassa on kiinteistöomistuksen toimialat, arkkitehtuuri, rakennusten kunnostus ja rakentaminen.
6. Sähkö, energia, lämpö ja verkko	Tähän toimialaan kuuluu sähkön tuotanto ja jakelu, kaikki energiaan ja lämmönjakeluun liittyvät osuuskunnat, sekä tietoverkkoihin liittyvät ICT-osuuskunnat.
7. Rahoitus ja vakuutus	Toimiala kattaa pankki ja vakuutuspalveluita tarjoavat osuuskunnat.
8. Työnvälitys	Työnvälitys ryhmään kuuluvat ne toimialat, jotka tarjoavat jäsenilleen työllisyyden edistämiseksi palveluja esimerkiksi työnvälityksen ja koulutuksen muodossa.
9. Yleis ja muut	Tähän toimialaluokkaan sisältyy yleistoimiala sekä muut pienemmät toimialat, kuten koulutus ja kääntäminen